

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Ο ρόλος της Διαφάνειας και της Λογοδοσίας στη
Δημόσια Διοίκηση: Η περίπτωση των σχολικών
μονάδων

Αθανάσιος Χαμουρούδης

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική της Εκπαίδευσης και Διαχείριση Εκπαιδευτικών Μονάδων

Πειραιάς, Φεβρουάριος 2026

UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF ECONOMICS

MASTER PROGRAM
IN ECONOMICS IN EDUCATION AND
MANAGEMENT OF EDUCATIONAL UNITS

**The Role of Transparency and Accountability in Public
Administration: The Case of School Units**

By
Athanasios Chamouroudis

Master Thesis submitted to the Department of Economics of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Economics in Education and Management of Educational Units

Piraeus, Greece, February 2026

*Αφιερώνεται σε όσους θα
συνεχίσουν να ανακαλύπτουν, να
κατανοούν και να βελτιώνουν τον
κόσμο μέσα από την επιστήμη και τη
λογική.*

Ευχαριστίες

Θέλω να ευχαριστήσω όσους μου έδειξαν ότι η γνώση, η έρευνα και η περιέργεια είναι οι κινητήριες δυνάμεις κάθε προόδου και βελτίωσης. Ιδιαίτερα ευχαριστώ τους καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος, που με ενέπνευσαν με τις διδασκαλίες τους καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής μου. Ένα ξεχωριστό και θερμό ευχαριστώ οφείλω στον κ. Κωνσταντίνο Ελευθερίου, τον κύριο επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής μου εργασίας, που αφιέρωσε χρόνο, με στήριξε με υπομονή και με βοήθησε καθοριστικά ώστε αυτή η εργασία να ολοκληρωθεί με επιτυχία.

Ο ρόλος της Διαφάνειας και της Λογοδοσίας στη Δημόσια Διοίκηση: Η περίπτωση των σχολικών μονάδων

Σημαντικοί Όροι: Διαφάνεια, λογοδοσία, σχολικές μονάδες, χρηματοδότηση, Δημόσια Διοίκηση

Περίληψη

Η διαφάνεια και η λογοδοσία αποτελούν θεμελιώδεις αρχές της αποτελεσματικής Δημόσιας Διοίκησης, ιδίως στον τομέα της εκπαίδευσης, όπου η δημόσια χρηματοδότηση επηρεάζει άμεσα την ποιότητα και τη λειτουργικότητα των σχολικών μονάδων. Η παρούσα διπλωματική εργασία διερεύνησε τις απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αναφορικά με το αν η χρηματοδότηση των σχολείων είναι επαρκής για να τους βοηθήσει να επιτελέσουν το έργο τους, χαρακτηριζόμενη παράλληλα από διαφάνεια και λογοδοσία. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκε μια ποσοτική έρευνα σε δείγμα 175 εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω δομημένου ερωτηματολογίου. Οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, κλήθηκαν να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με την επάρκεια της χρηματοδότησης από τους Δήμους, την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών λογοδοσίας και το επίπεδο διαφάνειας στη διαχείριση και κατανομή των πόρων στις σχολικές μονάδες. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί γενικά αντιλαμβάνονται τη χρηματοδότηση από τους Δήμους από μέτρια έως ανεπαρκή. Οι μηχανισμοί λογοδοσίας σε επίπεδο σχολείων, Δήμων και κεντρικής διοίκησης θεωρούνται σε μέτριο βαθμό αποτελεσματικοί, ενώ η διαφάνεια στις οικονομικές διαδικασίες αξιολογείται επίσης σε μέτρια επίπεδα. Παρ' όλα αυτά, οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν ότι η ενισχυμένη διαφάνεια μπορεί να συμβάλει σε δικαιότερη κατανομή των πόρων, βελτιωμένη οικονομική διαχείριση και μείωση των φαινομένων κακοδιαχείρισης στις σχολικές μονάδες. Συνολικά, η διπλωματική εργασία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, παρόλο που η διαφάνεια και η λογοδοσία φαίνονται να είναι σημαντικές σε ζητήματα διαχείρισης πόρων στις σχολικές μονάδες, η εφαρμογή τους παραμένει περιορισμένη.

The Role of Transparency and Accountability in Public Administration: The Case of School Units

Keywords: Transparency, accountability, school units, financing, Public Administration

Abstract

Transparency and accountability are fundamental principles of effective public administration, especially in the education sector, where public funding directly affects the quality and functionality of school units. This thesis investigated the views of primary education teachers on whether school funding is sufficient to help them carry out their work, while being characterized by transparency and accountability. For this purpose, a quantitative survey was conducted on a sample of 175 primary education teachers. Data collection was carried out through a structured questionnaire. Primary education teachers were asked to express their views on the adequacy of funding from Municipalities, the effectiveness of accountability mechanisms and the level of transparency in the management and allocation of resources in school units. The results of the survey showed that teachers generally perceive funding from Municipalities as moderate to insufficient. Accountability mechanisms at school, municipal and central government levels are considered to be moderately effective, while transparency in financial processes is also assessed at moderate levels. Nevertheless, teachers recognize that enhanced transparency can contribute to a fairer distribution of resources, improved financial management and a reduction in mismanagement in school units. Overall, the thesis concludes that, although transparency and accountability appear to be important in resource management issues in school units, their implementation remains limited.

Περιεχόμενα

Περίληψη	ix
Abstract	xi
Κατάλογος Πινάκων	xiii
Κατάλογος Διαγραμμάτων	xv
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Βιβλιογραφική επισκόπηση	3
2.1. Θεωρητικό πλαίσιο Δημόσιας Διοίκησης	3
2.2. Σχέση Δημόσιας Διοίκησης και Εκπαίδευσης στην Ελλάδα	6
2.3. Λογοδοσία και Δημόσια Διοίκηση	13
2.4. Διαφάνεια και Δημόσια Διοίκηση	15
2.5. Ανακεφαλαίωση	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Μεθοδολογία	21
3.1. Ερευνητικά ερωτήματα	21
3.2. Το πεδίο της έρευνας	21
3.3. Τρόπος συλλογής των δεδομένων	22
3.4. Τα ποσοτικά εργαλεία και τεχνικές	23
3.5. Ανακεφαλαίωση	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αποτελέσματα	27
4.1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά εκπαιδευτικών	27
4.2. Χρηματοδότηση Εκπαίδευσης από τους Δήμους	32
4.3. Λογοδοσία διαχείρισης οικονομικών πόρων των σχολείων	34
4.4. Διαφάνεια στη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων	37

4.5. Προτεινόμενες αλλαγές στο σύστημα χρηματοδότησης	39
4.6. Έλεγχος διαφορών δημογραφικών χαρακτηριστικών των εκπαιδευτικών	39
4.7. Ανακεφαλαίωση	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπεράσματα – Συζήτηση	50
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	57
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	61

Κατάλογος Πινάκων

4.1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος	31
4.2. Απόψεις εκπαιδευτικών για χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων	33
4.3. Απόψεις εκπαιδευτικών για λογοδοσία διαχείρισης των οικονομικών πόρων	36
4.4. Απόψεις εκπαιδευτικών για διαφάνεια χρηματοδότησης	38
4.5. Διαφορές απόψεων ανδρών και γυναικών εκπαιδευτικών	39
4.6. Διαφορές απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς τις σπουδές τους	41
4.7. Διαφορές απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς τη διδακτική τους εμπειρία	43
4.8. Διαφορές απόψεων των εκπαιδευτικών σε θέση διευθυντή/ντριας	44
4.9. Διαφορές απόψεων των εκπαιδευτικών σε θέση υποδιευθυντή/ντριας	46

Κατάλογος Διαγραμμάτων

4.1. Φύλο εκπαιδευτικών του δείγματος	28
4.2. Σπουδές εκπαιδευτικών του δείγματος	28
4.3. Διδακτική εμπειρία εκπαιδευτικών του δείγματος	29
4.4. Εμπειρία εκπαιδευτικών ως διευθυντές/ντριες	30
4.5. Εμπειρία εκπαιδευτικών ως υποδιευθυντές/ντριες	30
4.6. Προτεινόμενες αλλαγές στο σύστημα χρηματοδότησης	34
4.7. Διαφορές ως προς τα έτη εμπειρίας στη θέση του υποδιευθυντή/ντριας	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή

Τα συστήματα Δημόσιας Διοίκησης σε ολόκληρη την Ευρώπη και διεθνώς βρίσκονται υπό συνεχή μεταρρύθμιση, καθοδηγούμενα από τις απαιτήσεις για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, νομιμότητα και υπεύθυνη χρήση των δημόσιων πόρων. Σε αυτό το πλαίσιο, η διαφάνεια και η λογοδοσία έχουν αναδειχθεί ως βασικές αρχές διακυβέρνησης, στενά συνδεδεμένες με τη χρηστή διοίκηση, τις προσπάθειες καταπολέμησης της διαφθοράς και την εμπιστοσύνη των πολιτών στους δημόσιους θεσμούς. Η διαφάνεια αναφέρεται στη διαθεσιμότητα, τη σαφήνεια και την προσβασιμότητα των πληροφοριών που σχετίζονται με τις δημόσιες αποφάσεις και τη δημοσιονομική διαχείριση, ενώ η λογοδοσία αφορά την υποχρέωση των δημόσιων φορέων να δικαιολογούν τις πράξεις τους και να υπόκεινται σε εποπτεία και πιθανές κυρώσεις σε περίπτωση κακοδιαχείρισης (Lygio et al., 2018).

Η διαφάνεια και η λογοδοσία αποτελούν θεμελιώδεις αρχές της σύγχρονης Δημόσιας Διοίκησης, ιδίως σε πλαίσια και φορείς όπου οι (δημόσιοι) πόροι κατανέμονται σε κοινωνικά ευαίσθητους τομείς όπως η εκπαίδευση (Cuadrado-Ballesteros et al., 2023). Η αποτελεσματική Δημόσια Διοίκηση απαιτεί όχι μόνο την αποτελεσματική χρήση των οικονομικών πόρων, αλλά και την ύπαρξη σαφών μηχανισμών που επιτρέπουν στους εμπλεκόμενους να κατανοήσουν πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις, πώς κατανέμονται οι οικονομικοί πόροι και ποιος είναι υπεύθυνος για τη διαχείρισή τους (Gherardi et al., 2021). Τις τελευταίες δεκαετίες, διεθνείς οργανισμοί και ερευνητές στον τομέα της Δημόσιας Διοίκησης τονίζουν όλο και περισσότερο ότι η διαφάνεια και η λογοδοσία αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την εμπιστοσύνη του κοινού προς το δημόσιο τομέα αλλά και την αποτελεσματικότητα της οικονομικής διαχείρισής τους (Androniceanu, 2021).

Στον εκπαιδευτικό τομέα, αυτές οι αρχές αποκτούν ιδιαίτερη σημασία, καθώς τα σχολεία υπάγονται στην αρμοδιότητα των πολιτικών της κεντρικής κυβέρνησης αλλά έχουν άμεση σχέση και με τις τοπικές αρχές και τις τοπικές κοινότητες. Οι σχολικές μονάδες εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη δημόσια χρηματοδότηση, συχνά με τη μεσολάβηση των Δήμων, για να καλύψουν βασικές ανάγκες τους όπως η συντήρηση, οι υποδομές και ο εξοπλισμός (Yasin & Mokhtar, 2022). Κατά συνέπεια, ο τρόπος με τον οποίο κατανέμονται οι οικονομικοί πόροι και ο τρόπος διαχείρισης

τους στις σχολικές μονάδες επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών αλλά και τον τρόπο λειτουργίας των σχολείων. Η έλλειψη διαφάνειας στις διαδικασίες χρηματοδότησης ή οι αδύναμοι μηχανισμοί λογοδοσίας μπορεί να οδηγήσουν σε μη αποτελεσματική σχολική διοίκηση, άνιση κατανομή πόρων ή ακόμη και σε φαινόμενα κακοδιαχείρισης (McNamara et al., 2021).

Η περίπτωση των σχολικών μονάδων μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό τομέα μελέτης για το ρόλο της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη Δημόσια Διοίκηση. Μέσω της μελέτης της διαφάνειας και της λογοδοσίας στα σχολεία μπορεί να εξεταστεί πώς η διαφάνεια και η λογοδοσία λειτουργούν στην πράξη εντός της Δημόσιας Διοίκησης (McNamara et al., 2021; Yasin & Mokhtar, 2022). Οι εκπαιδευτικοί, ως αναπόσπαστα μέλη των σχολικών μονάδων, μπορούν να αποτελέσουν σημαντικές πηγές πληροφόρησης για την επάρκεια της χρηματοδότησης, την αποδοτική αξιοποίηση των οικονομικών πόρων και το ρόλο της διαφάνειας και της λογοδοσίας στις σχολικές μονάδες. Συνεπώς, η καταγραφή των απόψεών τους μπορεί να προσφέρει σημαντικές πληροφορίες για τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των υφιστάμενων μηχανισμών διοίκησης των σχολικών μονάδων.

Η παρούσα μελέτη εστιάζει στις απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τη χρηματοδότηση των σχολείων, καθώς και στον ρόλο της λογοδοσίας και της διαφάνειας στη διαχείριση των οικονομικών πόρων. Αναλύοντας αυτές τις απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, η μελέτη στοχεύει να επισημάνει τις προκλήσεις σε ζητήματα διαφάνειας και λογοδοσίας και πιθανούς τομείς μεταρρύθμισης σε ζητήματα σχολικής χρηματοδότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Βιβλιογραφική επισκόπηση

2.1. Θεωρητικό πλαίσιο Δημόσιας Διοίκησης

Η ανάγκη προσδιορισμού του ακριβούς πλαισίου της Δημόσιας Διοίκησης προέκυψε εξαιτίας της τεχνολογικής εξέλιξης που γνώρισε ραγδαία άνοδο κατά την εποχή της Βιομηχανικής Επανάστασης και αποτέλεσε τον κύριο πυλώνα του οικονομικού σχεδιασμού των κρατών για την επίτευξη σταθερότητας σε περίπτωση πολέμων, αλλά και κάθε λογής κρίσεων. Γι' αυτό το λόγο, η Δημόσια Διοίκηση είναι στενά συνδεδεμένη με τις παγκόσμιες πολιτικές εξελίξεις, την ισχύουσα νομοθεσία, τα κοινωνικά αλλά και οικονομικά τεκτονόμενα κάθε κράτους (McSwite, 1997).

Ο όρος Δημόσια Διοίκηση αποτελεί μια ευρεία έννοια, η οποία σχετίζεται με μια σειρά ορθολογικών εργασιών από την πλευρά της κυβέρνησης-εξουσίας στα πλαίσια του ελέγχου, της κατεύθυνσης και διαχείρισης ανθρώπων αλλά και διαδικασιών για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου σκοπού. Πιο συγκεκριμένα, η Δημόσια Διοίκηση μπορεί να θεωρηθεί ως η μη πολιτική δημόσια γραφειοκρατία, που ασχολείται με τους σκοπούς του Κράτους μέσω της εκτέλεσης και χάραξης πολιτικών για την επίλυση προβλημάτων που αφορούν την δημόσια ζωή, για να παρέχεται στους πολίτες η καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των αναγκών τους. Όμως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει μια σημαντική διαφορά σχετικά με την δημόσια και ιδιωτική Διοίκηση, μιας και η Δημόσια Διοίκηση παρέχει υπηρεσίες προς το δημόσιο συμφέρον, εφαρμόζοντας νόμους και πολιτικές, παρέχει σταθερότητα στην κοινωνία και μπορεί να επιφέρει κοινωνικοοικονομικές αλλαγές (Naidu, 2005).

Η Δημόσια Διοίκηση περιλαμβάνει ένα σύστημα ελέγχων και ισορροπιών, που στην ουσία φροντίζει για την στρωτή διαδικασία εφαρμογής της από το κράτος. Πρόκειται για ένα σύστημα, το οποίο στηρίζεται σε νόμους και κανονισμούς, που με την ορθή επιτέλεση συγκεκριμένων ενεργειών από φυσικά πρόσωπα και μη, μπορεί εν τέλει να εγγυηθεί τη βελτίωση της ζωής των πολιτών του κράτους. Για το λόγο αυτό υπάρχει οριζόντιος αλλά και κάθετος έλεγχος από τα ανώτατα στρώματα της διοίκησης, ώστε να διαπιστώνεται η ορθή εφαρμογή των νόμων, αλλά και να διορθώνονται τυχόν προβλήματα. Επιπρόσθετα, χαρακτηρίζεται από ανάπτυξη τεχνολογικών δεξιοτήτων, που αποτελούν εργαλείο για την επιτάχυνση και αυτοματοποίηση διαδικασιών (Snellen & van de Donk, 1998).

Η Δημόσια Διοίκηση εφαρμόζοντας τα παραπάνω χαρακτηριστικά αποσκοπεί στην αποτελεσματικότητα και στην αποδοτικότητα των υπηρεσιών. Το γεγονός αυτό ωθεί στη δημιουργία ενός νέου πλαισίου της Δημόσιας Διοίκησης, την λεγόμενη «Νέα Δημόσια Διοίκηση» ή «Διακυβέρνηση Δημόσιας Αξίας» που θεωρείται ότι περιγράφει καλύτερα και πιο ολοκληρωμένα τους πραγματικούς σκοπούς της Δημόσιας Διοίκησης που είναι η μη κερδοσκοπική διαχείριση καταστάσεων από την κυβέρνηση, η ισότητα, η δημοκρατία, η βελτίωση της ποιότητας των πολιτών, αλλά και η διατομεακή συνεργασία όλων των θεσμικών φορέων για την κατανόηση των αξιών και αγαθών, όπως η εκπαίδευση, η υγεία, η επιχειρηματικότητα και η κοινωνική συνοχή (Bryson, Crosby, & Bloomberg, 2015).

Οι συνεχείς αλλαγές στην Δημόσια Διοίκηση με βάση οικονομικούς, κοινωνικούς αλλά και ανθρωπιστικούς παράγοντες, οδήγησε και στην δημιουργία θεωριών για την φύση και την λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης. Ειδικότερα, ο Καντ υποστήριξε ότι η σύσταση της προσωπικότητας του ατόμου επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό και την λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης. Επίσης, σημείωσε ότι η Δημόσια Διοίκηση αποτελεί τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνική πραγματικότητα ασκείται από την κυβέρνηση και από τους πολίτες. Επομένως, ο Καντ επηρεασμένος από την Αριστοτελική αντίληψη για την πραγματικότητα, τονίζει ότι παίζει ρόλο η αισθητηριακή και συλλογιστική ικανότητα του κάθε ατόμου για την προσέγγιση της πραγματικότητας (Raadschelders, 2011).

Εκπρόσωποι του κλασσικού μοντέλου της Δημόσιας Διοίκησης, είναι αρχικά ο Taylor που εισάγει την «θεωρία της επιστημονικής διοίκησης» αναφέροντας έννοιες όπως η εξειδίκευση της εργασίας, ο διαχωρισμός καθηκόντων και η αξιοποίηση της αμοιβής ως άριστο τρόπο εκτέλεσης εργασιών για την αύξηση της παραγωγικότητας. Επίσης, ο Fayol αναφέρει ότι βασικές αρχές της διοίκησης πρέπει να αποτελούν ο συντονισμός, ο έλεγχος και ο προγραμματισμός των εργασιών (Κατσαρός, 2008).

Από την άλλη πλευρά ο Βέμπερ που και αυτός ανήκει στην κλασσική σχολή, εκφράζει μια διαφορετική άποψη για την Δημόσια Διοίκηση. Ειδικότερα, βασίζεται στην ιδέα του Μακιαβέλι, ότι δηλαδή το κράτος αποτελεί το μόνο δρώντα οργανισμό που μπορεί να χρησιμοποιήσει τον εξαναγκασμό για να επιτύχει συγκεκριμένους σκοπούς. Ο Βέμπερ προσεγγίζει ένα κράτος πολιτικής δικαιοσύνης, ανακούφισης από τις εποχιακές δυσκολίες, στα πλαίσια ενός κράτους δικαίου, στα πλαίσια του οποίου παρέχεται ένα ευρύ φάσμα αγαθών και υπηρεσιών για την διευκόλυνση των πολιτών (Raadschelders, 2011).

Στην ουσία ο Βέμπερ, προτείνει έναν τρόπο Δημόσιας Διοίκησης που βασίζεται στην γραφειοκρατία και πρακτικά στην επιτέλεση οργανωμένων ενεργειών από τους δημόσιους λειτουργούς και υπαλλήλους για χάρη της κυβέρνησης. Εν συνεχεία, η λογική αυτή παραπέμπει στη σύγχρονη οργανωτική θεωρία της Δημόσιας Διοίκησης, που υποστηρίζει τον εξορθολογισμό, αλλά και ότι ως κύριος σκοπός θα πρέπει να είναι το δημόσιο συμφέρον. Πρόκειται για ένα ιεραρχικό μοντέλο το οποίο βασίζεται στην εφαρμογή κανόνων δικαίου και συγκεκριμένης νομοθεσίας, ενώ υπάρχει και αυστηρή επιτήρηση τόσο οριζόντια, όσο και κάθετα μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων θεσμικών φορέων. Επίσης, υπάρχει ειδίκευση εργασίας και συντονισμός προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί. Ωστόσο, έχει ασκηθεί κριτική σε αυτή τη θεωρία του Βέμπερ, καθώς κυριαρχεί η πεποίθηση ότι εξυπηρετούνται κρυφές σκοπιμότητες των γραφειοκρατών κατά την επιτέλεση των καθηκόντων τους, με αποτέλεσμα να λειτουργεί ανορθολογικά το σύστημα της Δημόσιας Διοίκησης. Επιπρόσθετα, σημαντική κριτική έχει ασκηθεί λόγω των υποψιών ότι υπάρχει σύνδεση πολιτικής και Δημόσιας Διοίκησης, μιας και οι γραφειοκράτες λειτουργούν ως εντεταλμένοι, που ικανοποιούν τα αιτήματα των εντολέων τους, κάτι το οποίο δεν είναι θεμιτό (Λαδής & Νταλάκου, 2014).

Ως συνέχεια αυτών των προσεγγίσεων για την Διοίκηση η νεοκλασική σχολή, έρχεται να προσθέσει ότι στο κέντρο του ενδιαφέροντος θα πρέπει να τοποθετηθεί ο ανθρώπινος παράγοντας, λαμβάνοντας υπόψη ψυχοκοινωνικές παραμέτρους. Σε πρώτο επίπεδο, ο Mayo διατύπωσε την θεωρία της Ανθρώπινης Συμπεριφοράς, υποστηρίζοντας ότι υπάρχουν κοινωνικοί συντελεστές στην εργασία που διαμορφώνουν το ψυχοκοινωνικό κλίμα στο περιβάλλον της εργασίας και αποτελούν μια νέα βιομηχανική επανάσταση. Σε δεύτερο επίπεδο, η κίνηση των Οργανωτικών Ουμανιστών, αναλύει την ανάγκη για δημοκρατική ελευθερία μέσα στην εργασία, σε ένα νέο καθεστώς δομικών αλλαγών. Τέλος, να σημειωθεί ότι η κριτική που δέχτηκαν αυτές οι θεωρίες βασίστηκε στο γεγονός ότι στηρίχθηκαν σε παραπλανητικές και υπεραπλουστευμένες απόψεις για τη διοίκηση (Κατσαρός, 2008).

Οι διαφορετικές θεωρίες που διατυπώθηκαν με το πέρασμα των ετών, οδήγησαν στον μετασχηματισμό της έννοιας της Δημόσιας Διοίκησης μέσα από διάφορες φάσεις. Η εξέλιξη του περιεχομένου του όρου διαμορφώθηκε σε πρώτη φάση από την δημοσίευση του Goodnow Wilson το 1887 όπου υποστήριζε ότι η Δημόσια Διοίκηση αποτελούσε ένα ξεχωριστό αντικείμενο, που θα έπρεπε να μελετάται με βάση τη διάκριση πολιτικής και νόμων αλλά και με την εφαρμογή της νομοθεσίας από πολιτικούς αξιωματούχους. Σε

δεύτερη φάση η Δημόσια Διοίκηση προσεγγίστηκε από τον Willoughby το 1927 ως ένα σύνολο αρχών γεγονός που οδήγησε μεταγενέστερους θεωρητικούς να βασιστούν σε αυτήν την άποψη και να εντυπώσουν σε ζητήματα που άπτονται της αποτελεσματικότητας της οικονομίας, του καταμερισμού της εργασίας αλλά και του συντονισμού της Διοίκησης. Η τρίτη φάση της εξέλιξης της Δημόσιας Διοίκησης βασίστηκε στην άποψη του Mayo και την σχέση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αξιών για την λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης, ενώ η επόμενη φάση τόνισε την λειτουργία αυτής σε ένα νέο μοντέλο με βάση συμπεριφοριστικά στοιχεία, δίνοντας βάση στον ανθρώπινο παράγοντα και την βελτίωση των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών με σκοπό την αξιοποίηση της τεχνολογίας. Τέλος, η συγκεκριμένη φάση εξέλιξης της Δημόσιας Διοίκησης επιδίωξε την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας, της αξιολόγησης αλλά και των οικονομικών και ψυχολογικών γνώσεων για την εξέλιξη της ανθρωπότητας (Naidu, 2005).

2.2 Σχέση Δημόσιας Διοίκησης και Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Τα τελευταία 50 χρόνια, τα περισσότερα ευρωπαϊκά διοικητικά συστήματα, όπως και το ελληνικό, έχουν πειραματιστεί με διάφορες μεταβολές και μεταρρυθμίσεις. Διαδοχικές κυβερνήσεις έχουν επιδιώξει να αυξήσουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των διοικητικών συστημάτων, όπως και να κάνουν τη Δημόσια Διοίκηση να ανταποκρίνεται ταχύτερα και καλύτερα στις ανάγκες των πολιτών και των επιχειρήσεων, προκειμένου να προσφέρει διαφοροποιημένες υπηρεσίες σε όσους τις έχουν ανάγκη, όπως οι άνεργοι ή τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Η συγκρότηση και οργάνωση του ελληνικού διοικητικού συστήματος έχει ως μοντέλο αναφοράς τη διοικητική παράδοση του Ναπολέοντειου κράτους και για αυτό το λόγο η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα τείνει να μοιάζει με αυτή άλλων Ευρωπαϊκών Χωρών (Σωτηρόπουλος, 2022).

Παράλληλα, με το ευρύτερο πλαίσιο αναφοράς της διοικητικής παράδοσης, οι οργανωτικές προδιαγραφές της ελληνικής διοίκησης έχουν εν πολλοίς διαμορφωθεί βάσει του Βεμπεριανού γραφειοκρατικού υποδείγματος. Τυπικά χαρακτηριστικά των γραφειοκρατικών οργανώσεων συνιστούν η ιεραρχία, η σημασία των τυπικών κανόνων, η ομοιομορφία, η σταθερότητα των διαδικασιών, ο καταμερισμός των εργασιών, η ουδετερότητα, η αξιοκρατία και η τεχνική γνώση ως επακόλουθο της εξειδίκευσης. Παρότι οι προδιαγραφές της ελληνικής διοίκησης ανταποκρίνονται εν πολλοίς σε αυτές τις

αρχές, η ενσωμάτωσή τους στον τρόπο λειτουργίας του διοικητικού μηχανισμού στην πράξη εμφανίζει σημαντικές αποκλίσεις. Ειδικότερα, ο τύπος και η συγκρότηση των οργανωτικών μονάδων προσδιορίζεται από την επιτελούμενη λειτουργία, ομαδοποιώντας αρμοδιότητες σε διακριτές δομές και ιεραρχικά επίπεδα. Τα Υπουργεία αποτελούν εν προκειμένω το πρώτο επίπεδο ομαδοποίησης των λειτουργιών της κυβέρνησης, αντιστοιχώντας στους βασικούς τομείς πολιτικής. Τα επιμέρους στοιχεία των πολιτικών εξειδικεύονται και κατανέμονται εντός των υπηρεσιακών δομών των Υπουργείων, με ανώτατο σημείο ιεραρχικής αναφοράς την πολιτική ηγεσία του φορέα. Η σκοπιμότητα της υιοθέτησης αυτού του κριτηρίου διοικητικής διάρθρωσης τεκμηριώνεται με βάση τα πλεονεκτήματα που εμφανίζει, αρχικά με την διασφάλιση της ενότητας και εν συνεχεία με τη τήρηση της συνοχής της δράσης των δημόσιων οργανώσεων (Σωτηρόπουλος, 2021). Σε δεύτερο επίπεδο, εκδηλώνεται η τάση δημιουργίας αποκεντρωμένων φορέων κυρίως ως μεταφορά ή εκχώρηση αρμοδιοτήτων από τις κεντρικές υπουργικές δομές σε φορείς με αυξημένο βαθμό ανεξαρτησίας. Επίσης, υπάρχουν οι Ανεξάρτητες και Ρυθμιστικές Αρχές. Τέλος, να σημειωθεί ότι στο εσωτερικό όλων αυτών των υπηρεσιών, ο αριθμός των πολιτικών θέσεων παρουσιάζει αυξομειώσεις, ενώ το τρέχον πλήθος τους σημειώνει μικρή αύξηση όσον αφορά τις Γενικές Γραμματείες και μείωση όσον αφορά τις Ειδικές Γραμματείες και τους Διοικητικούς Τομείς (Λαμπροπούλου, 2019).

Η παραπάνω οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης, γίνεται προκειμένου να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι. Πιο συγκεκριμένα, τέτοιοι στόχοι είναι η περαιτέρω ψηφιοποίηση περισσότερων υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, η διεύρυνση της ήδη επιχειρούμενης ευελιξίας της Δημόσιας Διοίκησης και η επέκταση της τηλεργασίας γενικά στο Δημόσιο. Επιπρόσθετα, σημαντικοί στόχοι είναι η δημιουργία μόνιμων δικτύων συνεργασίας μεταξύ δημοσίων υπαλλήλων και εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων και εμπειρογνομώνων, η συστηματική συλλογή και ανάλυση δεδομένων στις δημόσιες υπηρεσίες και μεταξύ των υπαλλήλων, αλλά και η επανεξέταση των μεγεθών πλεονάζοντος και ελλείποντος προσωπικού σε συνδυασμό με την περαιτέρω διευκόλυνση της οριζόντιας μετακίνησης υπαλλήλων. Τέλος, στο ίδιο μήκος κύματος υπάρχει μέριμνα για τον περιορισμό της πολυνομίας με εφαρμογή των νέων σχετικών ρυθμίσεων που έχουν ψηφιστεί για την καλή νομοθέτηση (Λαμπροπούλου, 2019).

Παρόλα αυτά, προκύπτει μια επαναλαμβανόμενη σειρά ανεπίλυτων προβλημάτων της ελληνικής διοίκησης όπως προβλήματα εσωτερικής διοικητικής οργάνωσης και συντονισμού, προβλήματα στελέχωσης και διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού,

προβλήματα διαφθοράς, αλλά και τελευταία προβλήματα λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης υπό συνθήκες πανδημίας (Covid-19). Στην ουσία τα παραπάνω μαρτυρούν ότι η στελέχωση της Δημόσιας Διοίκησης στην Ελλάδα πάσχει εδώ και χρόνια. Επίσης, εκτός των παραπάνω προβλημάτων, η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από έντονη κομματοποίηση, από υπερσυγκεντρωτισμό όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων, πολύ παραδοσιακές, αλλά και αργές και συχνά αναποτελεσματικές μεθόδους οργάνωσης της εργασίας. Εν κατακλείδι, η Δημόσια Διοίκηση συχνά επηρεάζεται αρνητικά λόγω της πολυνομίας, αλλά και ενός χάσματος ανάμεσα στις ρυθμίσεις που θεσπίζονται αλλά και στις πρακτικές που ακολουθούνται σε πλήθος τομέων της δημόσιας πολιτικής και χαρακτηρίζονται από κακή διαχείριση ανθρώπινων πόρων (Σωτηρόπουλος, 2022).

Στην εκπαίδευση, η επίδραση της Νέας Δημόσιας Διοίκησης εμφανίζεται με την υλοποίηση αντίστοιχων εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων. Σύμφωνα με αυτό το πρότυπο διοίκησης, σχεδιάζονται και εφαρμόζονται ομόλογες πολιτικές, όπως η άσκηση της Διοίκησης με απόλυτα ορθολογικό και επιστημονικό τρόπο, η ανάγκη εισαγωγής μηχανισμών της αγοράς στην εκπαίδευση, η ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και η υιοθέτηση της εκπαιδευτικής λογοδοσίας μαζί με την αξιολόγηση. Επιπλέον, βασικά χαρακτηριστικά της Νέας Δημόσιας Διοίκησης στην εκπαίδευση αποτελούν, η επαγγελματική ενδυνάμωση διευθυντών/τριών και εκπαιδευτικών, η ενεργός εμπλοκή ενώσεων γονέων, οργανισμών και επιχειρήσεων ιδιωτικού δικαίου στην παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών, μορφοποιώντας εκ νέου το εκπαιδευτικό πλαίσιο εντός του οποίου φαίνεται να επικρατούν. Επιπρόσθετα, μέσα σε αυτό το πλαίσιο εγκαθιδρύονται, συστήματα διαρκούς εποπτείας και ελέγχου της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των σχολικών μονάδων, ενώ αυξάνεται όλο και περισσότερο η υιοθέτηση πρακτικών συνεχούς λογοδοσίας και εξωτερικής αξιολόγησης της λειτουργίας των σχολείων, κυρίως υπό την επίδραση του ΟΟΣΑ και της ΕΕ (Ανδρικόπουλος & Υφαντή, 2024).

Επιπρόσθετα, η Δημόσια Διοίκηση σε σχέση με την εκπαίδευση γίνεται έκδηλη με την δράση του Υπουργείου Παιδείας που αποτελεί τον κεντρικό πυλώνα της εκπαιδευτικής πολιτικής της χώρας, ενώ είναι υπεύθυνο και για τον κεντρικό σχεδιασμό. Το Υπουργείο Παιδείας έχει στενότερη συνεργασία με τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, που στην ουσία αναλαμβάνουν να εφαρμόσουν στην πράξη τις κατευθυντήριες δράσεις που ορίζει το Υπουργείο Παιδείας στον τόπο δράσης τους. Σε αυτή τη διαδικασία συμμετέχει ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων από πολιτικούς προϊστάμενους και υπαλλήλους του Υπουργείου, μέχρι Γενικούς Διευθυντές, Συμβούλους Εκπαίδευσης, Διευθυντές Σχολικών

Μονάδων και φυσικά μαθητές. Ιδιαίτερα για τις σχολικές μονάδες, θα πρέπει να τονιστεί ότι αποτελούν ένα διοικητικό θεσμό, με λειτουργία που προσδιορίζεται από σχετική νομοθεσία έχοντας έντονο αποτύπωμα στις γενικότερες κοινωνικές, οικονομικές και ιστορικές συνθήκες συνιστώντας αντικείμενο, το οποίο περιλαμβάνεται εκτός από τον κεντρικό σχεδιασμό των Υπουργείων και στη δράση και μέριμνα των Δήμων (Κατσαρός, 2008).

Το πρότυπο οργάνωσης των παραπάνω φορέων και οργανισμών που στην ουσία διαμορφώνουν την εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα, αποτελώντας ταυτόχρονα κομμάτι της Δημόσιας Διοίκησης, χαρακτηρίζεται από γραφειοκρατικά χαρακτηριστικά. Πιο συγκεκριμένα, ακολουθείται ιεραρχική δομή εξουσίας με ακολουθία εντολών του Υπουργείου Παιδείας, στα κατώτερα επίπεδα της διοικητικής πυραμίδας. Επίσης, υπάρχει πρόσληψη προσωπικού με βάση μόνο τυπικά προσόντα για την επιτέλεση των εργασιών. Η συγκεκριμένη εμμονή στον απόλυτο σεβασμό της διοικητικής ιεραρχίας δημιουργεί πολλά προβλήματα στην Εκπαίδευση με αποτέλεσμα να υπάρχει υποβάθμιση των κοινωνικών και ψυχολογικών διαστάσεων της, δημιουργώντας μια μορφή εκπαιδευτικής αλλοτρίωσης σε όλη την ιεραρχική πυραμίδα. Η συγκεκριμένη κατάσταση ευνοεί την κυριαρχία γραφειοκρατικών διαδικασιών, έναντι των αναγκών των μαθητών. Κάτι τέτοιο έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την κουλτούρα του ανοικτού σχολικού συστήματος, μέσα στο οποίο επιδρούν όλα τα μέλη σε τέτοιο βαθμό, ώστε η σχολική μονάδα να θεωρείται ως το κύτταρο λήψης αποφάσεων σε ένα νέο ιεραρχικό και διοικητικό μοντέλο μιας νέας ανεστραμμένης πυραμίδας (Κατσαρός, 2008).

Η χρηματοδότηση της δημόσιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα στηρίζεται κυρίως στον κρατικό προϋπολογισμό, με στόχο την παροχή δημόσιας, δωρεάν και ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους τους πολίτες. Σύμφωνα με το δίκτυο Eurydice (2025), η χρηματοδότηση παρέχεται αποκλειστικά από τον κρατικό προϋπολογισμό, υποστηρίζοντας παράλληλα ότι η συντριπτική πλειονότητα των δαπανών για την πρωτοβάθμια έως τη τριτοβάθμια εκπαίδευση προέρχεται από το κεντρικό κράτος σε ποσοστό 95 %, ενώ μόλις το 5 % από τοπικά κονδύλια (Eurydice, 2025). Στην Ελλάδα, το ποσό δαπάνης ανά μαθητή είναι πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ, ενώ σε σχέση με τη συνολική δημόσια δαπάνη για την εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑΕΠ, αυτή κυμαίνεται γύρω στο 4 %, δηλαδή πολύ χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ (περίπου 4,8 %), ενώ το 2021 έφτασε το 4,1 %. Επιπλέον, το 2021 οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση αντιπροσώπευαν το 7,1 % των συνολικών κρατικών δαπανών, έναντι το 9,4 %

κατά μέσο όρο στην ΕΕ. Ιδιαίτερα για τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, η κυβέρνηση έχει προβεί σε πρόσθετη χρηματοδότηση. Ανακοίνωσε ότι μέχρι το 2027 θα διατεθούν επιπλέον €1,5 δισ. για τα πανεπιστήμια με χρηματοδότηση τόσο από εθνικούς πόρους, όσο και από πόρους της Ε.Ε. Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι παρά την γενικευμένη δωρεάν εκπαίδευση τα ελληνικά νοικοκυριά ξοδεύουν περίπου €2 δισ. ετησίως σε ιδιωτικά φροντιστήρια και παρακολούθηση μαθημάτων (Kalofonos, 2024).

Ειδικότερα, σε σχέση με την χρηματοδότηση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα, αυτή βασίζεται κυρίως στον κρατικό προϋπολογισμό, με τη συμμετοχή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) σε λειτουργικές δαπάνες. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, το 95% των δαπανών για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα καλύπτεται από τον κεντρικό κρατικό προϋπολογισμό, ενώ το υπόλοιπο 5% μεταβιβάζεται στους τοπικούς φορείς. Αυτή η συγκέντρωση πόρων στον κεντρικό κρατικό προϋπολογισμό είναι χαρακτηριστική της ελληνικής εκπαιδευτικής χρηματοδότησης. Επιπλέον, το πρόγραμμα «Μαριέττα Γιαννάκου» του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ελληνικές τράπεζες, προγραμματίζει την αποκατάσταση 645 σχολικών μονάδων σε 249 Δήμους έως τον Σεπτέμβριο του 2025 (Eurydice, 2025).

Ωστόσο, θα πρέπει να τονιστεί ότι η χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 επηρέασε βαθιά το εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς μειώθηκαν οι πόροι του κράτους, που απευθύνονταν στην χρηματοδότηση της εκπαίδευσης. Οι περικοπές του προϋπολογισμού μείωσαν τη χρηματοδότηση για τα δημόσια σχολεία, επηρεάζοντας την ποιότητα της εκπαίδευσης. Παρά τις προκλήσεις αυτές, συνεχίστηκαν οι προσπάθειες βελτίωσης του εκπαιδευτικού συστήματος, με πρωτοβουλίες για την προώθηση του ψηφιακού γραμματισμού, τον εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών και την ενίσχυση της επαγγελματικής κατάρτισης (Kalofonos, 2024).

Συνολικά, η χρηματοδότηση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα παρουσιάζει θετικά στοιχεία, όπως η συγκέντρωση πόρων στον κεντρικό κρατικό προϋπολογισμό και η συμμετοχή των ΟΤΑ σε λειτουργικές δαπάνες. Ωστόσο, υπάρχουν προκλήσεις που σχετίζονται με το επίπεδο των δαπανών ανά μαθητή, την ανισοκατανομή των πόρων και τις ανισότητες μεταξύ των περιοχών. Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, απαιτούνται στρατηγικές που θα ενισχύσουν τη χρηματοδότηση

της εκπαίδευσης και θα προάγουν την ισότητα στην πρόσβαση και την ποιότητα της εκπαίδευσης σε όλες τις περιοχές της χώρας (Kotoulas, 2025).

Η χρηματοδότηση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα βασίζεται κατά κύριο λόγο στον κρατικό προϋπολογισμό, ωστόσο οι Δήμοι έχουν καθοριστικό ρόλο στη διαχείριση των λειτουργικών δαπανών των σχολικών μονάδων. Σύμφωνα με τον νόμο «Καλλικράτη» (Ν. 3852/2010), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) έχουν αρμοδιότητα για την κατανομή και διαχείριση των πιστώσεων που προορίζονται για τα σχολεία (Kalimeri, 2018).

Οι Δήμοι λαμβάνουν τους σχετικούς πόρους μέσω των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ), οι οποίοι προέρχονται από τον κρατικό προϋπολογισμό και κατανομούνται με απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών. Επομένως, οι Δήμοι είναι υπεύθυνοι για τη συντήρηση των σχολείων, ενώ στο ίδιο μήκος κύματος οι ΚΑΠ για την εκπαίδευση προορίζονται για δαπάνες όπως θέρμανση, φωτισμό, ύδρευση, καθαριότητα και φύλαξη, αλλά και για άλλες λειτουργίες όπως είναι η προμήθεια εκπαιδευτικού υλικού, η συντήρηση και οι μικρές επισκευές κτηρίων (Υπουργείο Εσωτερικών, 2019).

Στο πλαίσιο αυτό, κάθε Δήμος διαθέτει νομικά πρόσωπα, που είναι υπεύθυνα για τη διαχείριση των κονδυλίων, αλλά και την κατανομή των πιστώσεων στα σχολεία με βάση τον αριθμό μαθητών, τις κτηριακές ανάγκες και τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε σχολικής μονάδας (Υπουργείο Εσωτερικών, 2019). Γενικά, ισχύει ότι οι Δήμοι χρηματοδοτούνται μέσω ΚΑΠ, όπως επιβεβαιώνεται και από τον Προϋπολογισμό Επιδόσεων (2023), όπου προβλέφθηκε επιχορήγηση 638.568 € σε ΟΤΑ για σχολικές επιτροπές και σχολεία (Υπουργείο Οικονομικών, 2023).

Ειδικότερα, επί της διαδικασίας της χρηματοδότησης, οι Δήμοι χρηματοδοτούν τις λειτουργικές δαπάνες των σχολείων, με πόρους που προέρχονται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών (ΚΑΠ) (European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2020). Η κατανομή των πόρων γίνεται με βάση τον αριθμό των μαθητών, τις κτηριακές ανάγκες και άλλα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε μονάδας. Παρά την ύπαρξη θεσμικού πλαισίου, η εξάρτηση από τους ΚΑΠ συχνά οδηγεί σε ανισότητες, καθώς η χρηματοδότηση παραμένει ανεπαρκής και μη ευέλικτη. Επιπλέον, η πολύπλοκη γραφειοκρατική διαδικασία και η έλλειψη προοπτικής για ανακατανομή πόρων δυσχεραίνει την έγκαιρη κάλυψη προτεραιοτήτων, όπως η θέρμανση, η καθαριότητα ή μικρές επισκευές. Η κατάσταση επιδεινώθηκε κατά την χρηματοπιστωτική κρίση του

2009, με περικοπές που περιόρισαν ακόμη περισσότερο τις δυνατότητες των Δήμων να ανταποκριθούν στις σχολικές ανάγκες, αποδυναμώνοντας την υποστήριξη ουσιαστικών υποδομών και υπηρεσιών (Το Βήμα, 2024).

Παρά τη θεσμική πρόβλεψη για σταθερή ροή πόρων προς τους Δήμους, η πραγματική χρηματοδότηση των σχολείων παραμένει ανεπαρκής και άνιση. Η ίδια η ΚΕΔΕ τεκμηριώνει ότι ο τρέχων τρόπος κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων δημιουργεί αδικίες μεταξύ όμοιων Δήμων, οδηγώντας σε διαφοροποιήσεις στην κάλυψη των λειτουργικών αναγκών σχολικών μονάδων. Αυτό μεταφράζεται σε αποκλίσεις στην ποιότητα θέρμανσης, καθαριότητας, μικροεπισκευών και εφοδιασμού εκπαιδευτικού υλικού. Η άνιση κατανομή εντείνεται σε Δήμους με δυσμενή δημογραφικά ή γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, οι οποίοι αδυνατούν να συμπληρώσουν τα κενά με ιδίους πόρους. Σε περιόδους έντονων αυξήσεων του ενεργειακού κόστους, οι πιέσεις γίνονται ακόμη μεγαλύτερες, επιβαρύνοντας άμεσα τους προϋπολογισμούς. Η ΚΕΔΕ έχει επανειλημμένα επισημάνει ότι οι πιστώσεις που διατίθενται στους Δήμους για τα σχολεία είναι ανεπαρκείς, με αποτέλεσμα να απαιτείται είτε πρόσθετη χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό είτε κάλυψη μέσω ιδίων πόρων των Δήμων. Αυτό οδηγεί σε ανισότητες μεταξύ σχολικών μονάδων, αφού οι Δήμοι με μεγαλύτερα έσοδα μπορούν να παρέχουν καλύτερη υποστήριξη στα σχολεία τους (ΚΕΔΕ, 2022).

Η ΚΕΔΕ εισηγείται την αναμόρφωση της φόρμουλας κατανομής των πόρων, ώστε να λαμβάνονται υπόψη πραγματικά μεγέθη ζήτησης (μαθητικός πληθυσμός, παλαιότητα/κατάσταση κτηρίων, κλιματικές/ενεργειακές ανάγκες). Παράλληλα, ζητείται ενίσχυση των στοχευμένων μεταβιβάσεων για συντηρήσεις και ενεργειακές αναβαθμίσεις, ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από επισφαλείς ιδίους πόρους. Μια πιο δίκαιη και διαφανής μεθοδολογία θα περιόριζε τις ανισότητες μεταξύ σχολείων, διασφαλίζοντας το ελάχιστο επίπεδο υπηρεσιών ανεξάρτητα από την οικονομική ευρωστία κάθε Δήμου. Τέλος, η τακτική παρακολούθηση εκτέλεσης δαπανών και αναγκών ανά σχολική μονάδα συνιστά μια προϋπόθεση για αποτελεσματική αναθεώρηση των κατανομών. Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, προτείνεται η μεταρρύθμιση του χρηματοδοτικού μοντέλου με βάση αντικειμενικά κριτήρια και τη δημιουργία πιο σταθερών και αποδοτικών μηχανισμών κατανομής πόρων, δεδομένου ότι το μοντέλο χρηματοδότησης μέσω των Δήμων στοχεύει στην αποκέντρωση και στην προσαρμογή στις τοπικές ανάγκες. Τέλος, η παραπάνω διαδικασία δύναται να περιορίζεται λόγω των χαμηλών επιπέδων της δημόσιας δαπάνης και της εξάρτησης από τον κρατικό προϋπολογισμό (ΚΕΔΕ, 2022).

2.3. Λογοδοσία και Δημόσια Διοίκηση

Ιστορικά, ο όρος λογοδοσία συνδέεται με την έννοια της λογιστικής. Οι πιο πρώιμες έννοιες της λογοδοσίας μπορούν να ανιχνευτούν στο μακρινό παρελθόν. Όταν ο Χαμμουραμί, βασιλιάς της Βαβυλώνας, δημοσίευσε τον νομικό του κώδικα το 2000 π.Χ., είχε ήδη κατανοήσει την ανάγκη για προσεκτική επιτήρηση εκείνων που είχαν ανατεθεί να διαχειρίζονται τα περιουσιακά στοιχεία άλλων. Η δεύτερη ρίζα του όρου λογοδοσία, η αίσθηση του «να απαντάς για», προέρχεται από την αρχαία Ελλάδα, όπου οι ηγέτες καλούνταν να αποδίδουν δημόσια λογαριασμό στην πόλη. Αυτή είναι η πρώτη εμφάνιση της έννοιας του να απαντάς- λογοδοτείς για τις πράξεις σου. Να σημειωθεί ότι οποιοσδήποτε ηγέτης που δεν μπορούσε να απαντήσει δημόσια για τις πράξεις αποκόμιζε την οργή του πλήθους. Πιο πρόσφατα, με την ανάπτυξη της γραφειοκρατίας που υποστήριξε ο Μαξ Βέμπερ, η λογοδοσία έχει γίνει ένας συχνά χρησιμοποιούμενος και αναφερόμενος όρος. Στην αντίληψή του για το Κράτος, ο Βέμπερ πρότεινε ένα ιεραρχικό σύστημα εξουσίας που απαιτούσε την εποπτεία των δημοσίων υπαλλήλων χαμηλότερης τάξης από εκείνους της ανώτερης τάξης. Αυτό το μοντέλο ριζώθηκε την ίδια στιγμή που η κοινωνία υπήρξε σε μια ευρείας κλίμακας μεταμόρφωση με την εμφάνιση μεγάλων οργανώσεων. Ο Βέμπερ προσπάθησε να κατανοήσει τα τυπικά χαρακτηριστικά αυτών των οργανώσεων και να τα μεταφέρει στον δημόσιο τομέα (Zumofen, 2016).

Η έννοια της λογοδοσίας είναι στην ουσία η αρχή της χρηστής διοίκησης, αποτελώντας όμως όχι ένα διοικητικό εργαλείο, αλλά μία ηθική αρχή και αξιακή συμπεριφορά, η οποία δύναται να αναδείξει το αίσθημα της ευθύνης κάθε διοικητικού οργάνου. Η έμφαση σε αυτή τη διάσταση, δηλαδή στην απόδοση λόγου για τις ενέργειες που έγιναν, επί τη βάση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν απέναντι στην κοινωνία, συνδέει την (κοινωνική) λογοδοσία με τη διαχείριση των δημοσίων αγαθών (υγεία, παιδεία, κοινωνική ασφάλιση, δημόσια περιουσία κ.λπ.), που με τη σειρά της συνδέεται με την κοινωνική ευημερία. Στον σύγχρονο κόσμο η διακυβέρνηση αποτελεί μία έννοια συνδεδεμένη με τη λειτουργία μιας οργανωμένης πολιτείας με δημοκρατικό τρόπο και με την εμπιστοσύνη των πολιτών απέναντι στις δημόσιες πολιτικές ανοικτής διακυβέρνησης, η οποία περνά μέσα από τη λογοδοσία (Μιχιώτης, 2021).

Επιπρόσθετα, η λογοδοσία στα πλαίσια του δημόσιου τομέα στις μέρες μας ορίζεται ως η ευθύνη που έχουν δημόσιοι λειτουργοί να παρέχουν εξηγήσεις σε μια ανώτερη αρχή για την επιτέλεση των καθηκόντων τους. Επομένως, η λογοδοσία αποτελεί μια δραστηριότητα που σχετίζεται με το χρέος των δημοσίων υπαλλήλων να αποδέχονται τον έλεγχο της δράσης τους από μια ανώτερη αρχή. Αναλυτικά, η λογοδοσία περιλαμβάνει, υποταγή των δημοσίων υπαλλήλων σε ένα σύνολο συνταγματικών, νομικών και διοικητικών κανόνων που διέπουν αυστηρά την απόδοσή τους. Σε αυτό το μήκος κύματος, υπάρχει πλήρης υποταγή των δημοσίων υπαλλήλων σε εντολές από ανώτερους στην ιεραρχική κλίμακα. Το συγκεκριμένο μοντέλο λογοδοσίας περιλαμβάνει ζητήματα εφαρμογής της λογοδοσίας με κάθετη εφαρμογή, από οικονομικούς φορείς, αλλά και οριζόντια μέσω δικαστικών μέτρων (Kelly, 1999).

Η λογοδοσία στην Δημόσια Διοίκηση, εμφανίζεται αρχικά με τον νόμο 4369/2016, που εισάγεται η σύνδεση της επίτευξης αποτελεσμάτων με τη βελτίωση της λογοδοσίας, σε ένα πλαίσιο χάραξης πολιτικών με παροχή υπηρεσιών και σε άξονες όπως τα δημόσια οικονομικά, η διαφθορά και η δικαιοσύνη. Επίσης, με τον νόμο 4622/2019 για το Επιτελικό Κράτος, εισάγονται ορισμένες διαρθρωτικές, αλλά και επιχειρησιακές, καινοτομίες στην κατεύθυνση ενίσχυσης των μηχανισμών λογοδοσίας και διαφάνειας στη Δημόσια Διοίκηση. Παράλληλα, δημιουργείται ένα πλαίσιο υλοποίησης δράσεων για την κινητοποίηση του συνόλου της κοινωνίας, ενώ για αυτό το σκοπό υπάρχει και η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (Μιχιώτης, 2021).

Το μοντέλο της «Νέας Δημόσιας Διοίκησης» επιφέρει ορισμένες αλλαγές στον τρόπο εφαρμογής της λογοδοσίας στην Δημόσια Διοίκηση σε σχέση με το περιεχόμενο του όρου. Ειδικότερα, δίνεται βάση στο αποτέλεσμα των ενεργειών από πλευράς δημοσίων υπαλλήλων και λιγότερο η απλή ακολουθία κανόνων. Επίσης, προωθείται μια κουλτούρα αποκέντρωσης εξουσιών και πιο συγκεκριμένα μοιρασιάς αρμοδιοτήτων, σε συνδυασμό με ένα γενικότερο πλαίσιο συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των δημοσίων υπαλλήλων. Η συλλογική κουλτούρα που προωθείται, απαιτεί και την ύπαρξη κατάλληλων διευθυντικών στελεχών για τη κατάλληλη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού. Ακόμα, καλλιεργείται η μείωση των δημοσίων δαπανών με σκοπό την αποκόμιση του μέγιστου οικονομικού οφέλους αλλά και η εισαγωγή πρακτικών του ιδιωτικού τομέα, που θα βοηθήσουν στην δημιουργία του προσδιορισμού των σωστών πρακτικών για την ενίσχυση της λογοδοσίας με σκοπό όχι τον έλεγχο αλλά την βελτίωση των υπηρεσιών για τη βελτίωση του πολίτη (Kelly, 1999).

Στη στοχοθεσία του μοντέλου της «Νέας Δημόσιας Διοίκησης» συμπεριλαμβάνεται η βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών, η εξοικονόμηση των δημόσιων δαπανών, η παροχή υπηρεσιών προσανατολισμένων στον πολίτη-πελάτη, αλλά και η δημιουργία μηχανισμών της αγοράς με έμφαση στους ελέγχους απόδοσης, στην αποκέντρωση της εξουσίας. Η διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, σε επίπεδο οικονομίας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας, ως αποτέλεσμα ενός τέτοιου ελέγχου, αποτελεί σημείο εκκίνησης για δημοσιονομική λογοδοσία, στο πλαίσιο των ακολουθούμενων δημόσιων πολιτικών (Μιχιώτης, 2021).

Η καλή δημόσια διαχείριση συνίσταται στην αποδοτική και αποτελεσματική παροχή ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών στους πολίτες σύμφωνα με τους έγκαιρους στόχους που καθορίζονται σε πολιτικές και πλαισιώνονται από νομικά θεμέλια, με τους σχετικούς δημόσιους πόρους που καθίστανται διαθέσιμοι μέσω προϋπολογισμών και χρηματοδοτικών πακέτων. Η αποδοτικότητα είναι η κύρια ανησυχία στον δημόσιο τομέα, ενώ στον ιδιωτικό τομέα είναι το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ή το κέρδος. Κατά συνέπεια, η στρατηγική διαχείριση ενδιαφέρεται για τον τρόπο με τον οποίο αλληλεπιδρούν τα διάφορα μέρη ενός οργανισμού και πώς υποστηρίζουν την αποστολή του οργανισμού (Zumofen, 2016).

2.4. Διαφάνεια και Δημόσια Διοίκηση

Η διαφάνεια στη διακυβέρνηση είναι ένα κρίσιμο συστατικό για αποτελεσματικές και εύρυθμα λειτουργούσες οικονομικές και πολιτικές αγορές. Γενικότερα, η διαφάνεια θεωρείται ακρογωνιαίος λίθος της δημοκρατίας. Στην πραγματικότητα, ο ισχυρισμός για την ανάγκη μιας διαφανής διακυβέρνησης ενσωματώθηκε στη σύγχρονη ιδέα της δημοκρατίας από τη γέννησή της. Πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ιταλίας, αναφέρονται στη διαφάνεια στα Συντάγματά τους και τονίζουν την εφαρμογή της, κυρίως όσον αφορά την ελεύθερη πρόσβαση σε πληροφορίες ως βασική αρχή των νομικών τους συστημάτων. Ωστόσο, σύμφωνα με τον David Heald: «Η διαφάνεια συζητείται ευρέως ως κλειδί για καλύτερη διακυβέρνηση, αυξάνοντας την εμπιστοσύνη στους κατόχους δημόσιων αξιωμάτων». Ωστόσο, η διαφάνεια, θεωρείται ως κάτι που συχνά διακηρύσσεται παρά εφαρμόζεται, αναφέρεται παρά ορίζεται και υποστηρίζεται παρά αναλύεται κριτικά (Tria & Valotti, 2012).

Η διαφάνεια αφορά κυρίως την πρόσβαση σε πληροφορίες δημόσιου ενδιαφέροντος και τη διαφανή διαδικασία λήψης αποφάσεων κατά την εκπόνηση δημόσιων πολιτικών. Είθισται, να υπάρχει σύνδεση μεταξύ διαφάνειας και δημόσιας εμπιστοσύνης, ως θεμελιώδη αξία της δημοκρατικής λειτουργίας και έμμεσα της Δημόσιας Διοίκησης στα δημοκρατικά συστήματα. Αντίστοιχα, η διαφάνεια αποτελεί αξία για μια σειρά θεσμών που είναι χαρακτηριστικοί στο μοντέλο της «Νέας Δημόσιας Διοίκησης», στο ευρύτερο πλαίσιο της συμμετοχικής δημοκρατίας (Sandu, 2016).

Ο όρος διαφάνεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στους θεσμούς αναφέρεται στη διασφάλιση ότι οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε έγγραφα που κατέχονται από κρατικούς θεσμούς και στην διαβούλευση των πολιτών για την υιοθέτηση κανονισμών. Γενικά, η διαφάνεια αναφέρεται στην ελεύθερη πρόσβαση σε πληροφορίες κάθε είδους (Slusariuc, 2018).

Οι αναφορές στη διαφάνεια ως κεντρική δημόσια αξία προϋποθέτει την ύπαρξη λειτουργικών αξιών, των οποίων η κεντρικότητα εγγυάται την ηθική λειτουργία των διοικητικών συστημάτων. Υπό αυτό το πρίσμα, ο Weber εισάγει την ιδέα της λειτουργικής γραφειοκρατίας, θεωρώντας ότι η λειτουργία του σύγχρονου κράτους ξεκινώντας από αυτό το σημείο. Πιο συγκεκριμένα, επισημαίνει την αλληλεξάρτηση μεταξύ του εκσυγχρονισμού του κράτους και της γραφειοκρατίας της Δημόσιας Διοίκησης, τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, με την διαφάνεια να αποτελεί για τον Weber το κλειδί της λογικής δράσης της διοίκησης. Στην οπτική του Weber η εμφάνιση και η ανάπτυξη της δομημένης γραφειοκρατίας, με την ιεραρχική ακολουθία κανόνων, με σαφή επίπεδα έκφρασης των ικανοτήτων, συσχετίζεται στενά με την εξάλειψη της αυθαιρεσίας σε επίπεδα της Δημόσιας Διοίκησης όπως είναι η φορολογία και η είσπραξη φόρων, τα τελωνεία, η εκπαίδευση και η δημόσια τάξη (Sandu, 2016).

Η διαφάνεια ως ηθική αξία, πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον δύο απαιτήσεις: την δημόσια πληροφόρηση και τον έλεγχο από τους πολίτες. Στην ίδια κατεύθυνση της διαφάνειας και της δημοκρατικοποίησης της δημόσιας απόφασης, οι κανονισμοί σχετικά με τη σύγκρουση συμφερόντων ορίζουν ότι απαγορεύεται η απόκτηση προσωπικών οφελών από μια θέση κατά τη διαδικασία ελέγχου των διαδικασιών στα πλαίσια της διαφάνειας. Οι συγκεκριμένοι κανονισμοί σχετικά με τον περιορισμό της σύγκρουσης συμφερόντων συνδέονται στενά με αυτούς που στοχεύουν στην εξασφάλιση της διαφάνειας, με αποτέλεσμα την υπεράσπιση ορισμένων ηθικών αξιών, όπως η ισότητα και

η ισονομία ενώπιον του νόμου, η αξιοπρέπεια και η δίκαιη ευκαιρία για όλους (Sandu, 2016).

Η λειτουργία της σύγχρονης Δημόσιας Διοίκησης προορίζεται να εξυπηρετήσει τον πολίτη ως συν-κάτοχο της κυριαρχίας. Ο ρόλος του παραδοσιακού δημοσίου υπαλλήλου είναι η υποταγή στον ανώτερο ως τον νόμιμο κάτοχο της εξουσίας, ενώ ο μεταμοντέρνος δημόσιος υπάλληλος αποκτά το ρόλο του ερμηνευτή της εξουσίας. Η έννοια της διαφανούς κοινωνίας αποτελεί μεταμοντέρνα ιδέα και αναφέρεται στην κοινωνία της μαζικής, παγκόσμιας επικοινωνίας. Η διαφανής κοινωνία μπορεί να θεωρηθεί απειλή για την ιδιωτικότητα, λόγω της εισβολής της δημόσιας σφαίρας σε τομείς που συνήθως ανήκουν στην ιδιωτική ζωή (Slusariuc, 2018).

Στο ίδιο μήκος κύματος, τόσο η διαφάνεια της λειτουργίας του κράτους, όσο και της Δημόσιας Διοίκησης περιλαμβάνει τον πολιτικό έλεγχο σε όλα τα επίπεδα. Όμως, ο συγκεκριμένος έλεγχος για να μπορεί να είναι αποτελεσματικός και να εκπληρώνει τους σκοπούς του, προϋποθέτει τον έλεγχο της λογικότητας του λήπτη των αποφάσεων, είτε αποτελεί φυσικό πρόσωπο είτε όχι. Επομένως, η Δημόσια Διοίκηση στα πλαίσια ενός δημοκρατικού συστήματος απαιτεί την ύπαρξη ηθικής λογικής μεταξύ των παραγόντων που αποτελούν το δημόσιο σύστημα λήψης αποφάσεων. Η λογικότητα του συστήματος διασφαλίζεται από τη διαφάνειά του, χωρίς την οποία η διοικητική απόφαση χάνει τη δημοκρατική της φύση (Slusariuc, 2018).

Η χρησιμότητα της διαφάνειας επικεντρώνεται στη δημοκρατική κυβέρνηση, δηλαδή στην ανάγκη οι δημόσιοι αξιωματούχοι να είναι ανοιχτοί σε δημόσιο έλεγχο και στα δικαιώματα των πολιτών να συμμετέχουν και να είναι ενημερωμένοι. Επίσης, η χρησιμότητα της διαφάνειας φαίνεται από το γεγονός ότι βοηθά στην επίδραση της ποιότητας της κυβέρνησης μέσω του συνεχούς ελέγχου. Σε ένα πολύ βασικό επίπεδο, η διαφάνεια θεωρείται συχνά ως ένας ουσιαστικός παράγοντας για τη διατήρηση της ειλικρίνειας των κυβερνήσεων και για τη μείωση της έκτασης της κυβερνητικής διαφθοράς (Mulgan, 2012).

Η διαφάνεια βοηθά στην πρόληψη της εμφάνισης συγκρούσεων συμφερόντων, ελαχιστοποιεί τις πιθανές αρνητικές συνέπειες της ύπαρξής τους, προάγει την ακεραιότητα των δημόσιων υπηρεσιών και των πολιτών και προλαμβάνει και αποθαρρύνει τη διαφθορά, η οποία συνδέεται γενικά με ανεπίσημες συμφωνίες, εκτός των επίσημων και δημοσίων διαδικασιών λήψης αποφάσεων. Ένα από τα απαραίτητα στοιχεία στην

καταπολέμηση της διαφοράς είναι η διαφάνεια που προέρχεται από το συνταγματικό δικαίωμα, σύμφωνα με το οποίο το δικαίωμα ενός ατόμου να έχει πρόσβαση σε οποιαδήποτε πληροφορία δημοσίου ενδιαφέροντος δεν μπορεί να περιοριστεί (Slusariuc, 2018).

Πιο συγκεκριμένα, η διαφάνεια επικεντρώνεται κυρίως στο δικαίωμα πρόσβασης σε κυβερνητικές πληροφορίες, έγγραφα και δεδομένα που συλλέγονται από κυβερνητικές υπηρεσίες και αποτελούν το επίκεντρο των νόμων περί ελευθερίας πληροφόρησης. Ως εκ τούτου, το έργο θα επικεντρωθεί στην επίδραση των πληροφοριών και όχι σε άλλες διαδικασίες και διαδικασίες που σχετίζονται με την ανοιχτή κυβέρνηση. Επιπρόσθετα, η έννοια της διαφάνειας συμβάλλει στη χάραξη πολιτικής, αλλά και τη διαμόρφωση γενικών κατευθύνσεων και στόχων της κυβέρνησης. Επίσης, πρέπει να τονιστεί ότι η δημόσια πληροφόρηση και η διαφάνεια είναι αντικείμενο συζήτησης από την αντιπολίτευση, από ενδιαφερόμενους φορείς με άμεσο συμφέρον στην πολιτική, κοινοτικά συγκροτήματα στην κοινωνία των πολιτών και άλλες παρόμοιες οργανώσεις που εστιάζουν στην πολιτική. Τέλος, να σημειωθεί ότι τα μέσα ενημέρωσης μπορούν επίσης να διαδραματίσουν έναν σημαντικό μεσολαβητικό ρόλο στην δημοσιοποίηση πληροφοριών που σχετίζονται με την πολιτική (Mulgan, 2012).

Οι πληροφορίες επιτρέπουν στους πολίτες, από τη μία πλευρά, να εκτιμούν γνωστικά τις ενέργειες της διοίκησης και, από την άλλη πλευρά, να συμμετέχουν ενημερωμένα στις συζητήσεις και τη λήψη αποφάσεων που τους αφορούν. Η πληροφορία είναι το οξυγόνο της δημοκρατίας, και η δημοκρατία θα ήταν αδιανόητη χωρίς την ελεύθερη πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες. Η έλλειψη διαφάνειας στη πολιτική ζωή και στη διακυβέρνηση είναι ένα από τα πιο δύσκολα εμπόδια σε μια δημοκρατική κοινωνία στην οποία οι πολίτες μπορούν να εμπιστεύονται τους πολιτικούς και τους κυβερνήτες. Αλλά η πληροφορία δεν είναι μόνο μια ανάγκη για τους πολίτες, είναι επίσης ένα απαραίτητο στοιχείο καλής ηγεσίας (Slusariuc, 2018).

Για να μπορέσει να προσδιοριστεί η διαφάνεια και επομένως να πετύχει σκοπούς της διακυβέρνησης, υπάρχουν τρία διαφορετικά στάδια, τα οποία αντικατοπτρίζουν τον βαθμό διαφάνειας. Ειδικότερα, το πρώτο στάδιο αναφέρεται στο βασικό επίπεδο πληροφοριών, που πρακτικά αναφέρεται σε υποχρεωτικές πληροφορίες από το νόμο. Στη συνέχεια, το δεύτερο στάδιο αναφέρεται στη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με την απόδοση ενεργειών για καθεμία από τις ενέργειες κάποιου οργανισμού. Τέλος, το τρίτο

στάδιο αναφέρεται στη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με την ανατροφοδότηση κατά τη διαδικασία ελέγχου (Tria & Valotti, 2012).

2.5. Ανακεφαλαίωση

Στην ενότητα της Βιβλιογραφικής επισκόπησης, αρχικά αναλύεται η έννοια της Δημόσιας Διοίκησης, η οποία συνδέεται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας και την εξυπηρέτηση του συλλογικού συμφέροντος. Αποτελεί βασικό μηχανισμό εφαρμογής των πολιτικών αποφάσεων και χαρακτηρίζεται από ιεραρχία, τυπικούς κανόνες και ορθολογική οργάνωση. Στη σύγχρονη εποχή, δίνεται έμφαση στην αποδοτικότητα, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, ώστε να ενισχύεται η εμπιστοσύνη των πολιτών. Επομένως, προωθείται ένα νέο μοντέλο στη Δημόσια Διοίκηση η λεγόμενη «Νέα Δημόσια Διοίκηση», που τοποθετεί τον πολίτη στο κέντρο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι η Δημόσια Διοίκηση εξελίσσεται διαρκώς, ισορροπώντας ανάμεσα στην παραδοσιακή γραφειοκρατική δομή και τις σύγχρονες ανάγκες διακυβέρνησης.

Στη συνέχεια στη δεύτερη υποενότητα, αναλύεται η σχέση της Δημόσιας Διοίκησης με την Εκπαίδευση. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά στον τρόπο οργάνωσης και ιεραρχίας της εκπαίδευσης με το Υπουργείο Παιδείας να βρίσκεται στην κορυφή της πυραμίδας, η οποία καταλήγει στους μαθητές και περιλαμβάνει ενδιάμεσους φορείς όπως για παράδειγμα τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης. Η χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων ανήκει σε μεγάλο βαθμό στον κρατικό προϋπολογισμό (95%), με την συμμετοχή σε αυτό τον ΟΤΑ. Παρόλα αυτά, εντοπίζονται γραφειοκρατικές διαδικασίες αλλά και ανισότητες μεταξύ των Δήμων, με την ΚΕΔΕ να προτείνει την αναμόρφωση της κατανομής των ΚΑΠ για μεγαλύτερη ισότητα και διαφάνεια. Προς σε αυτή την κατεύθυνση φαίνεται να συντελεί και η προσέγγιση του μοντέλου της Νέας Δημόσιας Διοίκησης που επιδιώκει μεγαλύτερη λογοδοσία και διαφάνεια στην εκπαίδευση. Τέλος, επισημαίνεται ότι η Δημόσια Διοίκηση και η εκπαίδευση στην Ελλάδα εμφανίζουν θετικά βήματα εκσυγχρονισμού αλλά εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις.

Στην τρίτη υποενότητα της Βιβλιογραφικής επισκόπησης, αναφέρονται κάποια ιστορικά στοιχεία σχετικά με την προέλευση του όρου λογοδοσία που φαίνεται να έχει σχέση με την έννοια της λογιστικής. Κατά γενική ομολογία διασφαλίζει την κοινωνική ευημερία των πολιτών για αυτό και με νομοθετικές ρυθμίσεις το κράτος έχει ενισχύσει τη

λογοδοσία στη Δημόσια Διοίκηση, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω. Τέλος, να σημειωθεί ότι η λογοδοσία έχει ως στόχους τον προσανατολισμό στον πολίτη, τον ιεραρχικό έλεγχο των υπηρεσιών με στόχο την οικονομική αποδοτικότητα αλλά και την χρηστή οικονομική διαχείριση.

Η τελευταία υποενότητα αφορά την διαφάνεια και την Δημόσια Διοίκηση. Επισημαίνεται ότι η διαφάνεια σχετίζεται με την πρόσβαση σε δημόσιες πληροφορίες σχετικά με τη λήψη αποφάσεων, που είναι απαραίτητη για την εμπιστοσύνη πολιτών. Επιπρόσθετα, αναφέρονται ορισμένα στάδια της διαφάνειας σχετικά που αφορούν ορισμένες πληροφορίες από το νόμο, αλλά και την κατάλληλη απόδοση ενεργειών προκειμένου να υπάρχει λογικότητα στη λήψη αποφάσεων, στα πλαίσια που ορίζει η διαφάνεια και σχετίζονται με την πρόληψη της διαφθοράς και της αυθαιρεσίας. Τέλος, επισημαίνεται ότι η διαφάνεια συμβάλλει στην ορθή λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης μέσα από την σαφέστερη χάραξη της πολιτικής, αλλά και την ενημέρωση των πολιτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Μεθοδολογία

3.1. Ερευνητικά ερωτήματα

Η συγκεκριμένη έρευνα εστιάζει στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την διαφάνεια και τη λογοδοσία της Δημόσιας Διοίκησης και πιο συγκεκριμένα της δημοτικής αρχής, ως προς την χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων είτε για την συντήρηση είτε για την ικανοποίηση αναγκών τους για τη συνέχιση της ομαλής λειτουργίας των σχολείων. Ειδικότερα, ο σκοπός της έρευνας είναι να διαπιστωθεί αν όντως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι η χρηματοδότηση των σχολείων είναι επαρκής για να τους βοηθήσει να επιτελέσουν το έργο τους, χαρακτηριζόμενη παράλληλα από διαφάνεια και λογοδοσία από τους αρμόδιους φορείς. Πιο συγκεκριμένα, στο ίδιο μήκος κύματος τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα που προκύπτουν είναι τα παρακάτω:

1. Ποιοι παράγοντες και σε ποιο βαθμό επηρεάζουν την ορθολογική αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων σύμφωνα με τους δασκάλους;
2. Σε ποιον βαθμό θεωρούν οι δάσκαλοι ότι εφαρμόζονται μηχανισμοί λογοδοσίας στη διαχείριση των οικονομικών πόρων των σχολείων;
3. Ποιες είναι οι αντιλήψεις των δασκάλων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τη διαφάνεια στη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από τους Δήμους;
4. Πώς διαφοροποιούνται οι απόψεις των δασκάλων σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία των σχολικών μονάδων, ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά; (π.χ. έτη υπηρεσίας, φύλο, θητεία τους σε διοίκηση σχολείου);

3.2. Το πεδίο της έρευνας

Το πεδίο της παρούσας έρευνας αφορά τη λειτουργία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικότερα τα δημόσια δημοτικά σχολεία. Η θεματική εστιάζει στη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους) και στους μηχανισμούς διαφάνειας και λογοδοσίας που εφαρμόζονται στη

διαχείριση των οικονομικών πόρων. Ο πληθυσμός-στόχος της έρευνας είναι οι δάσκαλοι και οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς αποτελούν τους βασικούς λειτουργούς του σχολείου και διαθέτουν άμεση γνώση για το πώς αξιοποιούνται οι διαθέσιμοι πόροι στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη.

Το δείγμα της παρούσας έρευνας αποτελείται αποκλειστικά από δασκάλους που εργάζονται σε δημόσια δημοτικά σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο συνολικός αριθμός των συμμετεχόντων ανήλθε σε 175 άτομα, εκ των οποίων 71 άτομα ήταν άνδρες, 101 γυναίκες, ενώ 3 άτομα διάλεξαν την επιλογή Άλλο/ Δεν επιθυμώ να απαντήσω.

Στην έρευνα συμμετείχαν όλες οι ειδικότητες που υπηρετούν σε δημοτικά σχολεία, ώστε να αποτυπωθεί μια σφαιρική εικόνα των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών. Πέρα από τους δασκάλους τάξης, συμπεριλήφθηκαν και εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων, όπως: εκπαιδευτικοί Αγγλικών, εκπαιδευτικοί Γαλλικών / Γερμανικών, εκπαιδευτικοί Πληροφορικής, εκπαιδευτικοί Μουσικής, εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής, εκπαιδευτικοί Καλλιτεχνικών, εκπαιδευτικοί Θεατρικής Αγωγής, εκπαιδευτικοί Παράλληλης Στήριξης και ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (όπου υπάρχει).

Η επιλογή ένταξης όλων των ειδικοτήτων κρίνεται απαραίτητη, καθώς κάθε εκπαιδευτικός βιώνει διαφορετικά την καθημερινότητα του σχολείου και μπορεί να έχει διαφορετική οπτική για τη διαφάνεια και τη λογοδοσία στη διαχείριση των οικονομικών πόρων. Η διεύρυνση του δείγματος σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα διασφαλίζει την αντιπροσωπευτικότητα της έρευνας και ενισχύει τη γενικευσιμότητα των αποτελεσμάτων.

3.3. Τρόπος συλλογής των δεδομένων

Για τη συλλογή των ερευνητικών δεδομένων χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο (Παράρτημα), το οποίο έχει βασιστεί στη σχετική ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει κυρίως κλειστές ερωτήσεις κλίμακας τύπου Likert, σχετικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων αλλά και ερωτήσεις που σχετίζονται με τη διαφάνεια και τη λογοδοσία σχετικά με την χρηματοδότηση των σχολείων, καθώς και μία ανοικτή προαιρετική ερώτηση προκειμένου να καταγραφούν ελεύθερα σχόλια και παρατηρήσεις των συμμετεχόντων. Η διανομή του πραγματοποιήθηκε σε ηλεκτρονική μορφή, ώστε να εξασφαλίζεται εύκολη πρόσβαση και δυνατότητα συμμετοχής ανεξαρτήτως γεωγραφικής θέσης. Ο συγκεκριμένος τρόπος

συλλογής δεδομένων επιλέχθηκε στη συγκεκριμένη εργασία, διότι διασφαλίζει ανωνυμία, μειώνει το κόστος και τον απαιτούμενο χρόνο, ενώ ταυτόχρονα επιτρέπει τη συγκέντρωση μεγάλου αριθμού απαντήσεων που μπορούν να αναλυθούν στατιστικά για την εξαγωγή γενικεύσιμων συμπερασμάτων.

3.4. Τα ποσοτικά εργαλεία και τεχνικές

Η επιλογή του ερωτηματολογίου ως κύριου εργαλείου συλλογής δεδομένων στη συγκεκριμένη διπλωματική εργασία αναγνωρίζεται από τη βιβλιογραφία, ως ένα ιδιαίτερα κατάλληλο εργαλείο για έρευνες που αφορούν μεγάλο αριθμό εκπαιδευτικών και επιδιώκουν γενικεύσιμα συμπεράσματα. Η μελέτη της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη χρηματοδότηση σχολικών μονάδων απαιτεί καταγραφή ευρύτερων στάσεων και αντιλήψεων, κάτι που εξυπηρετείται καλύτερα με τα ποσοτικά δεδομένα ενός ερωτηματολογίου (Penderi & Kokouίνου, 2019).

Η ποσοτική μεθοδολογία επιτρέπει τη συστηματική μέτρηση στάσεων και απόψεων σε μεγάλες ομάδες συμμετεχόντων. Ειδικότερα, η χρήση τυποποιημένων ερωτηματολογίων προσφέρει τη δυνατότητα εφαρμογής στατιστικών τεχνικών που αποκαλύπτουν σχέσεις μεταξύ μεταβλητών, διαφορές ομάδων και γενικές τάσεις στον πληθυσμό των δασκάλων (Penderi & Kokouίνου, 2019). Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι μπορούν να εξεταστούν θέματα που αφορούν τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, που διαφέρουν ανάλογα με τα έτη προϋπηρεσίας ή τον Δήμο εργασίας. Ακόμα, σε σχετικά μικρά δείγματα η χρήση δομημένων ερωτηματολογίων επιτρέπει τη διερεύνηση κρίσιμων παραγόντων (Papadopoulos et al., 2022), ενώ σε μεγαλύτερα δείγματα τα αποτελέσματα αποκτούν σημαντική εξωτερική εγκυρότητα και δυνατότητα γενίκευσης (Grammatikopoulos et al., 2023).

Η χρήση ερωτηματολογίου και ιδιαίτερα με ηλεκτρονική μορφή, εμφανίζει πολλά πλεονεκτήματα για την έρευνα σε δασκάλους πρωτοβάθμιας. Πρώτον, επιτρέπει τη συλλογή δεδομένων από μεγάλο δείγμα, καλύπτοντας διαφορετικά σχολεία εξυπηρετώντας την πραγματοποίηση της διαδικασίας σε σύντομο χρονικό διάστημα με ευκολία (Grammatikopoulos et al., 2023). Δεύτερον, η ανωνυμία των απαντήσεων ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να εκφράσουν ειλικρινά τις απόψεις τους, ακόμη και για ευαίσθητα ζητήματα όπως η επάρκεια της χρηματοδότησης ή η λογοδοσία των Δήμων

(Penderi & Kokouvinou, 2019). Επιπλέον, η τυποποίηση του εργαλείου διασφαλίζει ότι όλοι οι συμμετέχοντες απαντούν στις ίδιες ερωτήσεις, γεγονός που διευκολύνει τη στατιστική ανάλυση και εξασφαλίζει συγκρισιμότητα και αξιοπιστία (Apostolou et al., 2021). Επιπρόσθετα, η μέθοδος είναι οικονομική σε πόρους, μιας και η χορήγηση και ανάλυση ερωτηματολογίων απαιτεί λιγότερα μέσα σε σχέση με συνεντεύξεις ή παρατηρήσεις, κάτι ιδιαίτερα σημαντικό όταν ο ερευνητής έχει περιορισμένο χρόνο και προϋπολογισμό (Papadopoulos et al., 2022). Τα ποσοτικά δεδομένα που προκύπτουν επιτρέπουν τη χρήση στατιστικών εργαλείων, όπως συσχετίσεις ή αναλύσεις διαφορών, παρέχοντας έτσι δυνατότητα γενίκευσης και ισχυρά συμπεράσματα για τον πληθυσμό των δασκάλων (Grammatikopoulos et al., 2023).

Η βιβλιογραφία επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητα της μεθόδου μέσω των ερευνών Ελλήνων επιστημόνων. Οι Grammatikopoulos et al. (2023) χρησιμοποίησαν ερωτηματολόγιο σε 2088 δασκάλους για να μελετήσουν παραμέτρους της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Οι Penderi και Kokouvinou (2019) εφάρμοσαν ερωτηματολόγιο σε 187 δασκάλους στη Βόρεια Ελλάδα για να διερευνήσουν πολιτισμικά ευαίσθητες διδακτικές πρακτικές. Αντίστοιχα, οι Apostolou et al. (2021) διερεύνησαν τη συνεργασία νηπιαγωγών και δασκάλων Α΄ Δημοτικού μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, ενώ οι Marmouta et al. (2025) εξέτασαν τις στάσεις δασκάλων για την αξιολόγηση του λόγου με χρήση ποσοτικών εργαλείων. Η επαναλαμβανόμενη χρήση της μεθόδου δείχνει ότι οι Έλληνες δάσκαλοι είναι εξοικειωμένοι με ερωτηματολόγια και πρόθυμοι να συμμετάσχουν, στοιχείο που αυξάνει τις πιθανότητες υψηλού ποσοστού ανταπόκρισης.

Ανάλογες περιπτώσεις έχουν πραγματοποιηθεί και από ξένους ερευνητές, καθώς οι Alnahdi, G. H., Goldan, J., & Schwab, S. (2021) χρησιμοποίησαν ερωτηματολόγιο που μετρά τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τους πόρους σε σχολεία. Επίσης, οι Saima & H. Mussarat, (2023), χρησιμοποιούν την ποσοτική έρευνα μέσω ενός ερωτηματολογίου σε 282 εκπαιδευτικούς σε δημοτικά σχολεία στο Πακιστάν, το οποίο αφορούσε υποδομές σχολείου σχετικά με το κτήριο, τις αίθουσες και τον εξοπλισμό με σκοπό να διερευνήσουν τις απόψεις των εκπαιδευτικών. Τέλος, η Kurtz (2023) με ένα ερωτηματολόγιο σε 1.303 εκπαιδευτικούς (καθηγητές, διευθυντές) στις ΗΠΑ με ερωτηματολόγιο για τη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης, εξετάζοντας απόψεις σχετικά με τον προϋπολογισμό, τους πόρους, αλλά και την οικονομική κατάσταση σχολείων και περιοχών.

Παρά τα σημαντικά πλεονεκτήματα, υπάρχουν και ορισμένοι περιορισμοί. Ένας βασικός κίνδυνος είναι τα χαμηλά ποσοστά ανταπόκρισης, που μπορεί να οδηγήσουν σε μεροληψία μη αντίδρασης (Grammatikopoulos et al., 2023). Επιπλέον, τα κλειστά ερωτήματα περιορίζουν το βάθος της πληροφορίας και ενδέχεται να μην καταγράψουν λεπτομερώς κάποιες απόψεις και για τον λόγο αυτό προτείνεται η χρήση ορισμένων ανοικτών ερωτήσεων (Apostolou et al., 2021). Τέλος, υπάρχει ο κίνδυνος παρανόησης των διατυπώσεων, καθώς δεν υπάρχει δυνατότητα άμεσης διευκρίνισης (Marmouta et al., 2025). Αυτοί οι περιορισμοί μπορούν να αντιμετωπιστούν με πιλοτική εφαρμογή του εργαλείου, απλές και σαφείς διατυπώσεις, καθώς και προσεκτική δειγματοληψία.

Συνολικά, η ποσοτική έρευνα με ερωτηματολόγιο αναδεικνύεται ως η καταλληλότερη επιλογή για τη μελέτη της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων, όπως τις αντιλαμβάνονται οι δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η μέθοδος αυτή προσφέρει τη δυνατότητα συλλογής δεδομένων από ευρύ και αντιπροσωπευτικό δείγμα, παρέχει ανωνυμία και αίσθημα ασφάλειας στους συμμετέχοντες, είναι οικονομική και αποδοτική, και επιτρέπει την εξαγωγή γενικεύσιμων συμπερασμάτων μέσω στατιστικής ανάλυσης (Grammatikopoulos et al., 2023; Penderi & Kokouvinou, 2019; Apostolou et al., 2021; Papadopoulos et al., 2022). Παρά τους περιορισμούς της, η σωστή προετοιμασία και εφαρμογή του ερωτηματολογίου μπορεί να εξασφαλίσει έγκυρα και αξιόπιστα αποτελέσματα, ενισχύοντας τη συμβολή της έρευνας στην εκπαιδευτική διοίκηση και πολιτική.

3.5. Ανακεφαλαίωση

Στο κεφάλαιο της Μεθοδολογίας παρουσιάστηκε ο σκοπός της διπλωματικής εργασίας. Αρχικά, καθορίστηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα που εστιάζουν στις αντιλήψεις των δασκάλων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη διαφάνεια και τη λογοδοσία στη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων. Στη συνέχεια, ορίστηκε το πεδίο της έρευνας, το οποίο περιορίζεται αποκλειστικά σε δημόσια δημοτικά σχολεία και αφορά τη διαχείριση των οικονομικών πόρων από τους ΟΤΑ. Σχετικά με το δείγμα, αυτό περιλαμβάνει δασκάλους και όλες τις ειδικότητες που υπηρετούν σε δημοτικά σχολεία, ώστε να αποτυπωθεί μια σφαιρική εικόνα, αριθμώντας 175 άτομα, εκ των οποίων 71 άτομα ήταν άνδρες, 101 γυναίκες, ενώ 3 άτομα διάλεξαν την επιλογή Άλλο/ Δεν επιθυμώ να απαντήσω. Για τη συλλογή των δεδομένων επιλέχθηκε η ποσοτική μεθοδολογία με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. Η διανομή του ερωτηματολογίου έγινε ηλεκτρονικά με την

επιλογή αυτή να αιτιολογείται από τα πλεονεκτήματα της ανωνυμίας, της ταχύτητας, του χαμηλού κόστους και της δυνατότητας στατιστικής ανάλυσης. Τέλος, αναφέρθηκαν οι περιορισμοί της μεθόδου, όπως τα ενδεχόμενα χαμηλά ποσοστά ανταπόκρισης και ο κίνδυνος παρερμηνειών, οι οποίοι ωστόσο μπορούν να μετριαστούν με κατάλληλο σχεδιασμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αποτελέσματα

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται και αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας, όπως προέκυψαν από την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, που μοιράστηκε ηλεκτρονικά σε δασκάλους και τις ειδικότητες δημόσιων δημοτικών σχολείων. Τα αποτελέσματα παρατίθενται σε άμεση σύνδεση με τα ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία αφορούν τις απόψεις των εκπαιδευτικών ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (φύλο, έτη υπηρεσίας, προηγούμενη διοικητική εμπειρία) για τη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης από τους Δήμους, όπως επίσης τη λογοδοσία και τη διαφάνεια που συνοδεύει αυτή τη διαδικασία. Επιπρόσθετα, τα συγκεκριμένα στοιχεία συνοδεύονται από πίνακες και γραφήματα, και σχολιάζονται περιγραφικά με στόχο την κατανόηση των βασικών τάσεων που αναδεικνύονται.

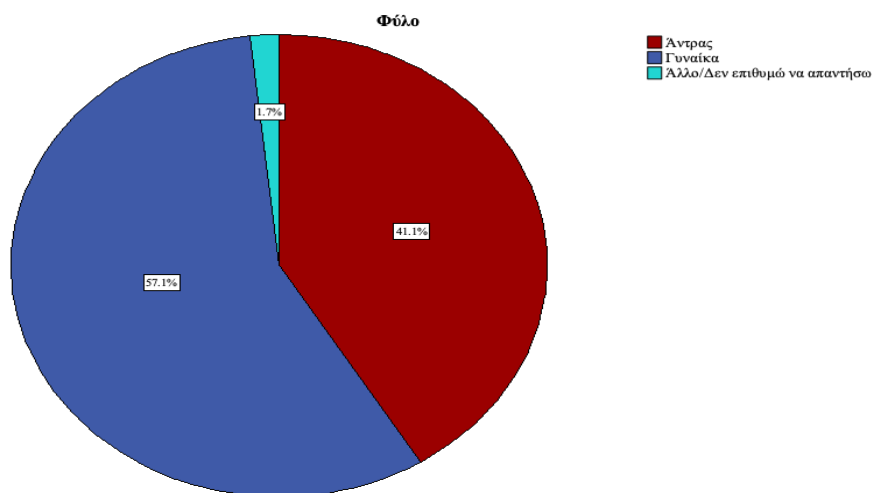
Ειδικότερα, παρατίθενται περιγραφικά στατιστικά στοιχεία (μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις), ενώ στη συνέχεια πραγματοποιείται διερεύνηση διαφορών μεταξύ ομάδων με τη χρήση μη παραμετρικών ελέγχων, και συγκεκριμένα των ελέγχων Mann-Whitney U και Kruskal-Wallis, λόγω μη κανονικής κατανομής των δεδομένων. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται σε μορφή πινάκων και διαγραμμάτων, συνοδευόμενα από ερμηνευτικό σχολιασμό. Στους πίνακες και τα διαγράμματα που ακολουθούν χρησιμοποιούνται τα εξής σύμβολα: Μ.Ο. (Μέσος Όρος): εκφράζει τη μέση τιμή των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε κάθε μεταβλητή, Τ.Α. (Τυπική Απόκλιση): δείχνει τον βαθμό διασποράς των απαντήσεων γύρω από τον μέσο όρο, ν:αντιστοιχεί στο πλήθος των συμμετεχόντων (μέγεθος δείγματος), p: επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας, το οποίο δείχνει αν οι παρατηρούμενες διαφορές μεταξύ ομάδων είναι στατιστικά σημαντικές. Τιμές $p < 0.05$ θεωρούνται στατιστικά σημαντικές.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι ανάλογα με την περίπτωση οι έλεγχοι Mann-Whitney U και Kruskal-Wallis επιλέχθηκαν καθώς τα δεδομένα δεν ακολουθούν κανονική κατανομή και οι μεταβλητές είναι διατεταγμένες (κλίμακες τύπου Likert), γεγονός που καθιστά καταλληλότερη τη χρήση μη παραμετρικών στατιστικών δοκιμών.

4.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά εκπαιδευτικών

Στο Διάγραμμα 4.1 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης σχετικά με το φύλο των 175 εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν στην έρευνα. Τα αποτελέσματα δείχνουν πως το 57.1% ($n = 101$) των εκπαιδευτικών ήταν γυναίκες και

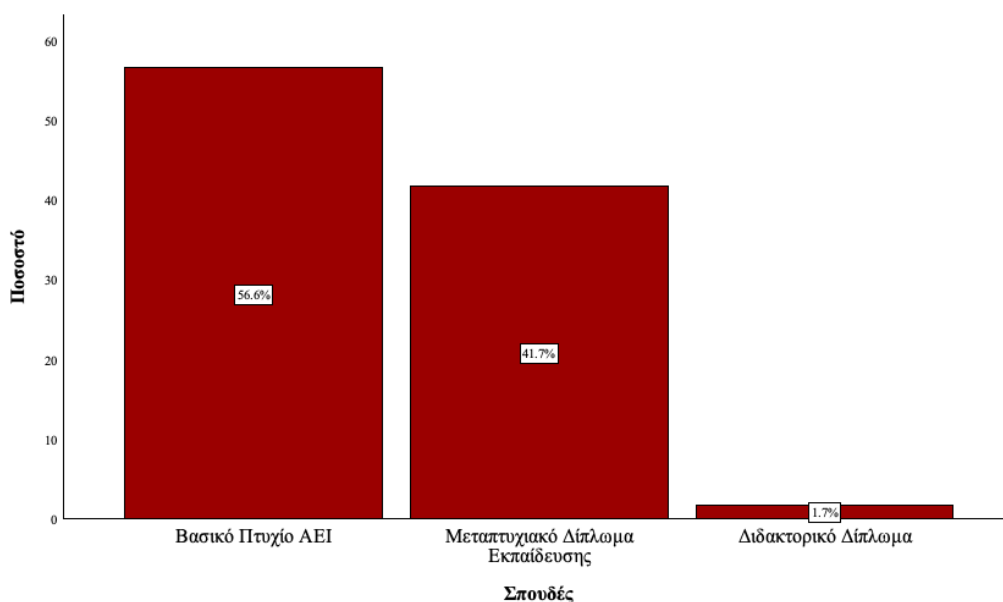
το 41.1% (n = 71) ήταν άντρες. Ένα ποσοστό της τάξης του 1.7% (n = 3) δεν θέλησαν να απαντήσουν.

Διάγραμμα 4.1

Φύλο εκπαιδευτικών του δείγματος

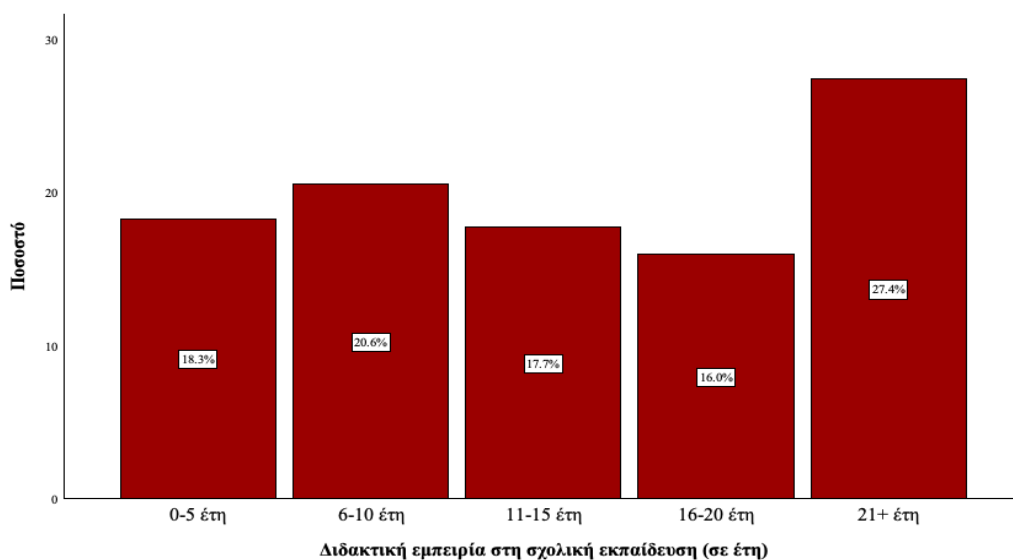
Στο Διάγραμμα 4.2 δίνονται τα ευρήματα της ανάλυσης σχετικά με τις σπουδές των εκπαιδευτικών του δείγματος. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών είχαν τις βασικές σπουδές (n = 99, 56.6%) ενώ ένα ποσοστό της τάξης του 41.7% (n = 73) των εκπαιδευτικών ανέφερε πως έχει μεταπτυχιακές σπουδές. Τέλος, μόλις το 1.7% (n = 3) του δείγματος δήλωσε πως έχει διδακτορικό δίπλωμα.

Διάγραμμα 4.2

Σπουδές εκπαιδευτικών του δείγματος

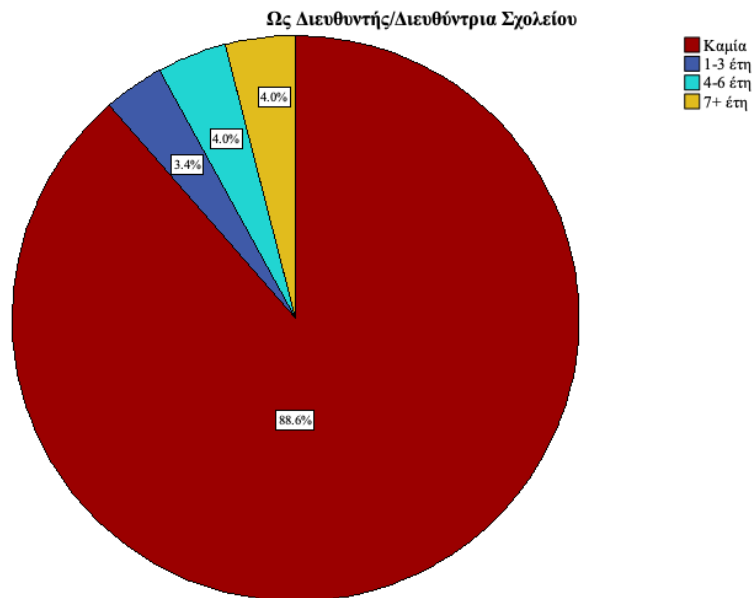
Στο Διάγραμμα 4.3 δίνονται τα ευρήματα της ανάλυσης σχετικά με τα έτη διδακτικής εμπειρίας των εκπαιδευτικών που αποτελούν το δείγμα της έρευνας. Τα αποτελέσματα δείχνουν πως το 18.3% ($n = 32$) του δείγματος έχουν διδακτική εμπειρία μικρότερη των 5 ετών, το 20.6% ($n = 36$) έχουν διδακτική εμπειρία μεταξύ 6 και 10 ετών και το 17.7% ($n = 31$) έχουν διδακτική εμπειρία μεταξύ 11 και 15 ετών. Αντίστοιχα, από την ανάλυση προέκυψε πως το 16% ($n = 28$) του δείγματος έχουν διδακτική εμπειρία μεταξύ 16 και 20 ετών και το 27.4% ($n = 48$) ανέφεραν διδακτική εμπειρία πάνω από 21 έτη.

Διάγραμμα 4.3

Διδακτική εμπειρία εκπαιδευτικών του δείγματος

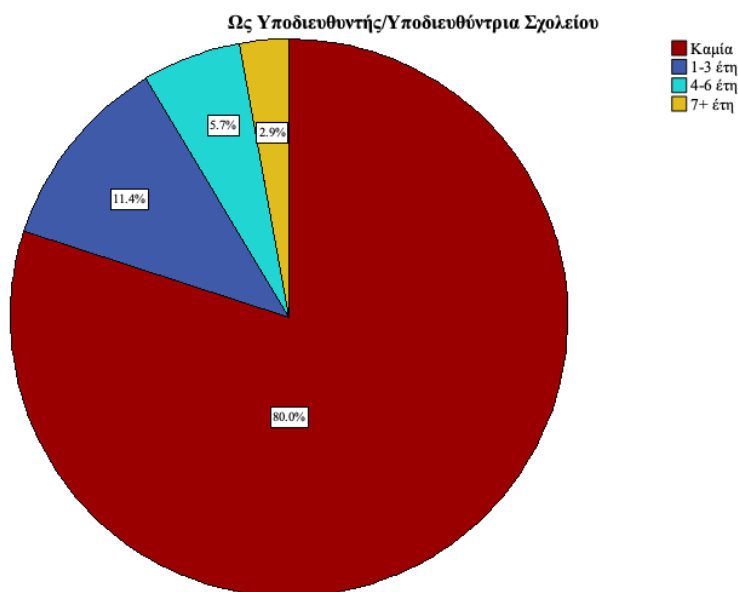
Επιπρόσθετα, τα αποτελέσματα δείχνουν πως από το σύνολο του δείγματος, το 88.6% ($n = 155$) δεν έχουν εμπειρία ως διευθυντές/ντριες ενώ το 11.4% ($n = 20$) ανέφεραν πως έχουν εμπειρία ως διευθυντές/ντριες. Το 4% ανέφεραν προϋπηρεσία ως διευθυντές/ντριες για 4 έως 6 έτη, το 4% ανέφεραν προϋπηρεσία ως διευθυντές/ντριες για πάνω από 7 έτη και το 3.4% ανέφεραν προϋπηρεσία ως διευθυντές/ντριες για λιγότερο από 3 έτη (Διάγραμμα 4.4).

Διάγραμμα 4.4

Εμπειρία εκπαιδευτικών ως διευθυντές/ντριες

Παρόμοια, τα αποτελέσματα δείχνουν πως από το σύνολο του δείγματος, το 80% ($n = 140$) δεν έχουν εμπειρία ως υποδιευθυντές/ντριες ενώ το 20% ($n = 35$) ανέφεραν πως έχουν εμπειρία ως υποδιευθυντές/ντριες. Το 11.4% ανέφεραν προϋπηρεσία ως υποδιευθυντές/ντριες για λιγότερο από 3 έτη, το 5.7% ανέφεραν προϋπηρεσία ως υποδιευθυντές/ντριες για 4 έως 6 έτη και το 2.9% ανέφεραν προϋπηρεσία ως υποδιευθυντές/ντριες για πάνω από 7 έτη (Διάγραμμα 4.5).

Διάγραμμα 4.5

Εμπειρία εκπαιδευτικών ως υποδιευθυντές/ντρίες

Ο πίνακας 4.1 παρουσιάζει τα συγκεντρωτικά στοιχεία για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών του δείγματος.

Πίνακας 4.1

Δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος

		ν	%
Φύλο	Άντρας	71	41.1%
	Γυναίκα	101	57.1%
	Άλλο/Δεν επιθυμώ να απαντήσω	3	1.7%
Σπουδές	Βασικό Πτυχίο ΑΕΙ	99	56.6%
	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Εκπαίδευσης	73	41.7%
	Διδακτορικό Δίπλωμα	3	1.7%
Διδακτική εμπειρία στη σχολική εκπαίδευση (σε έτη)	0-5 έτη	32	18.3%
	6-10 έτη	36	20.6%
	11-15 έτη	31	17.7%
	16-20 έτη	28	16.0%
	21+ έτη	48	27.4%
Ως Διευθυντής/Διευθύντρια Σχολείου	Καμία	155	88.6%
	1-3 έτη	6	3.4%
	4-6 έτη	7	4.0%
	7+ έτη	7	4.0%
Ως Υποδιευθυντής/Υποδιευθύντρια Σχολείου	Καμία	140	80.0%
	1-3 έτη	20	11.4%
	4-6 έτη	10	5.7%
	7+ έτη	5	2.9%

4.2 Χρηματοδότηση Εκπαίδευσης από τους Δήμους

Στην δεύτερη υποενότητα παρουσιάζονται οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από τους Δήμους και τους παράγοντες που, σύμφωνα με τους ίδιους, επηρεάζουν την ορθολογική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε πέντε ερωτήσεις που αξιολογούν διαφορετικές πτυχές της χρηματοδότησης αλλά και τους παράγοντες που επηρεάζουν την ορθολογική αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων, χρησιμοποιώντας κλίμακα τύπου Likert από το 1 έως το 5 (1=Καθόλου, 2= Λίγο, 3=Αρκετά, 4= Πολύ, 5=Πάρα πολύ).

Από τον Πίνακα 4.2 προκύπτει πως η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών θεωρούν πως η χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους στα πλαίσια της συντήρησης ή της ενίσχυσής τους με εξοπλισμό είναι καθόλου ή λίγο επαρκής (αθροιστικό ποσοστό 52.6%). Αντίθετα, μόλις το 26.8% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε ότι η χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους στα πλαίσια της συντήρησης ή της ενίσχυσής τους με εξοπλισμό είναι πολύ ή πάρα πολύ επαρκής. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν γενικά πως η χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους στα πλαίσια της συντήρησης ή της ενίσχυσής τους με εξοπλισμό είναι σε μέτριο έως μικρό βαθμό επαρκής (MO = 2.6, TA = 1.3).

Επιπλέον, από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψε πως ένα μεγάλο ποσοστό εκπαιδευτικών θεωρεί πως η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης των πόρων δεν ευθύνεται καθόλου ή ευθύνεται σε μικρό βαθμό για τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους (41.7%). Αντίθετα, το 33.2% των εκπαιδευτικών απάντησε πως η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης των πόρων ευθύνεται σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό για τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους. Και σε αυτήν την περίπτωση καταγράφηκε ένας μέσος όρος 2.8 (TA = 1.3) δείχνοντας πως οι εκπαιδευτικοί γενικά θεωρούν πως σε μέτριο βαθμό η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης των πόρων ευθύνεται για τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους.

Από τον Πίνακα 4.2, που περιγράφει τα αποτελέσματα της περιγραφικής ανάλυσης για τη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από τους Δήμους σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών, προκύπτει πως το 41.1% των εκπαιδευτικών θεωρεί πως το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών δεν παίζει καθόλου ρόλο ή παίζει μικρό ρόλο στην χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους. Αντίστοιχα, το 32% των εκπαιδευτικών θεωρεί πως το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών παίζει πολύ ή

πάρα πολύ μεγάλο ρόλο στην χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους. Ο μέσος όρος του δείγματος στη συγκεκριμένη ερώτηση βρέθηκε ίσος με 2.8 (TA = 1.3) δείχνοντας πως οι εκπαιδευτικοί γενικά αναγνωρίζουν πως σε μέτριο βαθμό το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών παίζει ρόλο στην χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους.

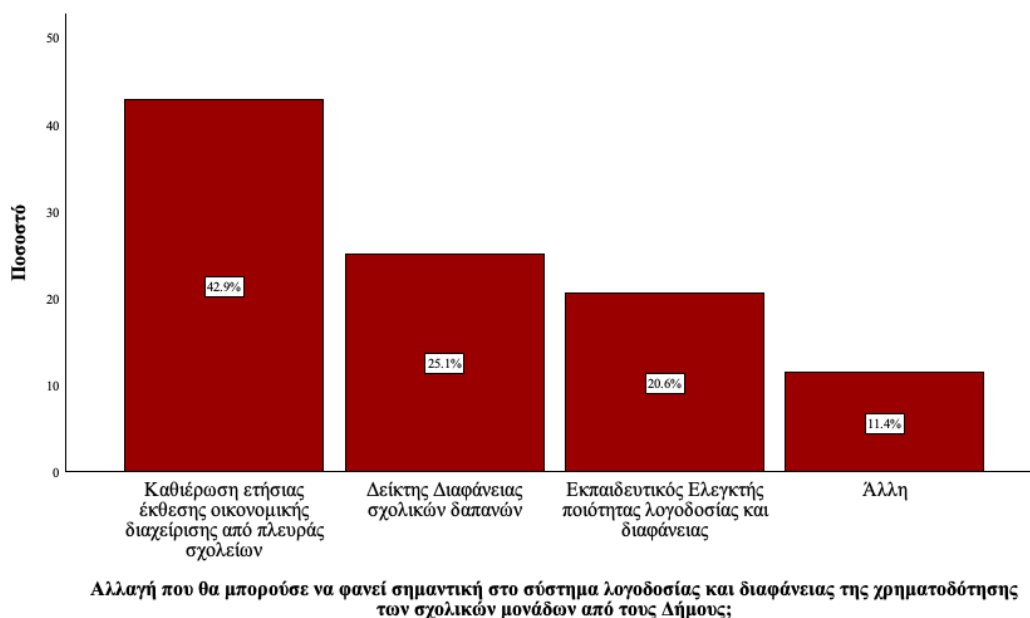
Αντίστοιχα, προκύπτει πως το 41.2% των εκπαιδευτικών θεωρεί πως η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα δεν θα μπορούσε να αυξήσει καθόλου ή θα μπορούσε να αυξήσει σε μικρό βαθμό τη χρηματοδότησή του από τους Δήμους. Αντίστοιχα, το 30.9% των εκπαιδευτικών θεωρεί πως η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα μπορούσε να αυξήσει σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό την χρηματοδότησή του από τους Δήμους. Ο μέσος όρος του δείγματος στη συγκεκριμένη ερώτηση βρέθηκε ίσος με 2.8 (TA = 1.3) δείχνοντας πως οι εκπαιδευτικοί γενικά αναγνωρίζουν πως σε μέτριο βαθμό η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα μπορούσε να αυξήσει και την χρηματοδότησή του από τους Δήμους.

Πίνακας 4.2

Απόψεις εκπαιδευτικών για χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων

	1	2	3	4	5	MO	TA
Η χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους στα πλαίσια της συντήρησης ή της ενίσχυσής τους με εξοπλισμό είναι επαρκής;	21.7%	30.9%	20.6%	17.7%	9.1%	2.6	1.3
Η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης των πόρων ευθύνεται για τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	20.0%	21.7%	25.1%	22.3%	10.9%	2.8	1.3
Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών παίζει ρόλο στην χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	21.7%	19.4%	26.9%	21.1%	10.9%	2.8	1.3
Η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα έπρεπε να αυξήσει και την χρηματοδότησή του από τους Δήμους;	18.9%	22.3%	28.0%	20.0%	10.9%	2.8	1.3
Η άσκηση πιέσεων από τους εκπαιδευτικούς αλλά και από τους γονείς θα μπορούσε να αυξήσει τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	20.0%	18.9%	31.4%	16.0%	13.7%	2.8	1.3

Τέλος, τα ευρήματα έδειξαν πως το 38.9% απάντησαν καθόλου ή λίγο, το 31.4% απάντησε αρκετά και το 29.7% απάντησε πολύ ή πάρα πολύ στο κατά πόσο η άσκηση πιέσεων από τους εκπαιδευτικούς αλλά και από τους γονείς θα μπορούσε να αυξήσει τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους. Ο μέσος όρος του δείγματος (Διάγραμμα 4.6) στη συγκεκριμένη ερώτηση βρέθηκε ίσος με 2.8 (TA = 1.3) δείχνοντας πως οι εκπαιδευτικοί γενικά αναγνωρίζουν πως σε μέτριο βαθμό η άσκηση πιέσεων από τους εκπαιδευτικούς αλλά και από τους γονείς θα μπορούσε να αυξήσει τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους.

Διάγραμμα 4.6

Προτεινόμενες αλλαγές στο σύστημα χρηματοδότησης

4.3. Λογοδοσία διαχείρισης οικονομικών πόρων των σχολείων

Η τρίτη υποενότητα αυτή εξετάζει τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τη λογοδοσία που εφαρμόζεται στη διαχείριση των οικονομικών πόρων των σχολικών μονάδων.

Από τον Πίνακα 4.3 προκύπτει πως το 40.3% των εκπαιδευτικών θεωρούν πως οι διευθυντές των σχολείων δεν πρέπει να λογοδοτούν καθόλου ή πρέπει να λογοδοτούν λίγο για τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων που λαμβάνουν. Αντίθετα, το 33.8% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε ότι οι διευθυντές των σχολείων πρέπει να λογοδοτούν σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό για τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων που λαμβάνουν. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν γενικά πως σε μέτριο βαθμό οι διευθυντές/ντριες των σχολείων πρέπει να λογοδοτούν για τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων που λαμβάνουν (MO = 2.9, TA = 1.3).

Αντίστοιχα, προκύπτει πως το 42.3% των εκπαιδευτικών θεωρούν πως η λογοδοσία των Δήμων προς τις σχολικές μονάδες δε συμβάλλει καθόλου ή συμβάλλει λίγο στην πιο δίκαιη κατανομή των δημοτικών κονδυλίων για τα σχολεία. Αντίθετα, το 32.6% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε ότι η λογοδοσία των Δήμων προς τις σχολικές μονάδες συμβάλλει σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό στην πιο δίκαιη κατανομή των δημοτικών κονδυλίων για τα σχολεία. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν γενικά πως η λογοδοσία των Δήμων προς τις σχολικές μονάδες συμβάλλει σε μέτριο βαθμό στην πιο δίκαιη κατανομή των δημοτικών κονδυλίων για τα σχολεία (MO = 2.8, TA = 1.3).

Από τον Πίνακα 4.3 προκύπτει πως το 39.4% των εκπαιδευτικών θεωρούν πως η λογοδοσία των σχολικών μονάδων απέναντι στους Δήμους δε ενισχύει καθόλου ή ενισχύει λίγο τη σωστή αξιοποίηση των πόρων. Αντίθετα, το 32% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε ότι η λογοδοσία των σχολικών μονάδων απέναντι στους Δήμους ενισχύει σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό τη σωστή αξιοποίηση των πόρων. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν γενικά πως η λογοδοσία των σχολικών μονάδων απέναντι στους Δήμους ενισχύει σε μέτριο βαθμό τη σωστή αξιοποίηση των πόρων (MO = 2.8, TA = 1.3).

Αντίστοιχα, προκύπτει πως το 39.4% των εκπαιδευτικών θεωρούν πως οι μηχανισμοί λογοδοσίας μεταξύ του Υπουργείου και των Δήμων στα πλαίσια της κρατικής χρηματοδότησης δεν είναι καθόλου επαρκείς ή είναι λίγο επαρκείς. Επιπρόσθετα, το 33.7% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε ότι οι μηχανισμοί λογοδοσίας μεταξύ του Υπουργείου και των Δήμων στα πλαίσια της κρατικής χρηματοδότησης είναι πολύ ή πάρα πολύ επαρκείς. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν

γενικά πως οι μηχανισμοί λογοδοσίας μεταξύ του Υπουργείου και των Δήμων στα πλαίσια της κρατικής χρηματοδότησης είναι σε μέτριο βαθμό επαρκείς (MO = 2.9, TA = 1.3).

Τέλος, τα αποτελέσματα δείχνουν πως το 42.9% των εκπαιδευτικών θεωρούν πως η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού δεν είναι καθόλου επαρκής ή είναι λίγο επαρκής. Επιπρόσθετα, το 30.8% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε ότι η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι πολύ ή πάρα πολύ επαρκής. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν γενικά πως η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι σε μέτριο βαθμό επαρκής (MO = 2.8, TA = 1.3).

Πίνακας 4.3

Απόψεις εκπαιδευτικών για λογοδοσία διαχείρισης των οικονομικών πόρων

	1	2	3	4	5	MO	TA
Οι Διευθυντές των σχολείων πρέπει να λογοδοτούν για τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων που λαμβάνουν;	18.3%	21.7%	26.9%	18.3%	14.9%	2.9	1.3
Η λογοδοσία των Δήμων προς τις σχολικές μονάδες συμβάλλει στην πιο δίκαιη κατανομή των δημοτικών κονδυλίων για τα σχολεία;	18.9%	23.4%	25.1%	20.0%	12.6%	2.8	1.3
Η λογοδοσία των σχολικών μονάδων απέναντι στους Δήμους ενισχύει τη σωστή αξιοποίηση των πόρων;	20.0%	19.4%	28.6%	20.6%	11.4%	2.8	1.3
Οι μηχανισμοί λογοδοσίας μεταξύ του Υπουργείου και των Δήμων στα πλαίσια της κρατικής χρηματοδότησης είναι επαρκείς;	21.1%	18.3%	26.9%	21.7%	12.0%	2.9	1.3
Η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι επαρκής;	18.9%	24.0%	26.3%	19.4%	11.4%	2.8	1.3

4.4. Διαφάνεια στη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων

Η επόμενη υποενότητα αυτή εξετάζει τις αντιλήψεις των δασκάλων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τη διαφάνεια στη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από τους Δήμους.

Από τον Πίνακα 4.4 προκύπτει πως το 44.6% των εκπαιδευτικών θεωρούν πως η διαφάνεια της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί ως καθόλου ή λίγο επαρκής. Αντίθετα, το 31.4% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε πως η διαφάνεια της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί ως πολύ ή πάρα πολύ επαρκής. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν γενικά πως η διαφάνεια της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί ως μέτρια επαρκής (MO = 2.8, TA = 1.2).

Τα αποτελέσματα δείχνουν πως το 33.7% των εκπαιδευτικών θεωρούν πως οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές δεν πρέπει να έχουν καθόλου ή πρέπει να έχουν μικρή πρόσβαση σε πληροφορίες για τα κονδύλια που λαμβάνει το σχολείο. Αντίθετα, το 38.8% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε πως οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές πρέπει να έχουν σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό πρόσβαση σε πληροφορίες για τα κονδύλια που λαμβάνει το σχολείο. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν γενικά πως οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές πρέπει να έχουν ένα μέτριο επίπεδο πρόσβασης σε πληροφορίες για τα κονδύλια που λαμβάνει το σχολείο (MO = 3.1, TA = 1.2).

Αντίστοιχα, προκύπτει πως το 37.1% των εκπαιδευτικών θεωρούν πως οι Δήμοι δεν πρέπει να παρουσιάζουν καθόλου ή πρέπει να παρουσιάζουν με λίγη σαφήνεια το πώς κατανέμονται οι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα. Επιπρόσθετα, το 33.7% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε ότι οι Δήμοι πρέπει να παρουσιάζουν με πολύ ή πάρα πολύ σαφήνεια το πώς κατανέμονται οι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν γενικά πως οι Δήμοι πρέπει να παρουσιάζουν με ένα μέτριο επίπεδο σαφήνειας το πώς κατανέμονται οι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα (MO = 3.0, TA = 1.2).

Από τον Πίνακα 4.4 προκύπτει πως το 38.8% των εκπαιδευτικών θεωρούν πως η διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των σχολείων δεν μειώνει καθόλου ή μειώνει λίγο τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης. Αντίθετα, το 35.5% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε πως η διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των σχολείων μειώνει σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν γενικά πως η διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των σχολείων μειώνει σε μέτριο βαθμό τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης (MO = 2.9, TA = 1.3).

Αντίστοιχα, αυτό που εξάγεται από τα αποτελέσματα είναι πως το 37.2% των εκπαιδευτικών θεωρούν πως η διαφάνεια στην εκπαιδευτική χρηματοδότηση δεν είναι καθόλου σημαντική ή είναι σε μικρό βαθμό σημαντική προϋπόθεση για αποτελεσματική λογοδοσία. Επιπρόσθετα, το 36% των εκπαιδευτικών αναγνώρισε ότι η διαφάνεια στην εκπαιδευτική χρηματοδότηση είναι σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό σημαντική προϋπόθεση για αποτελεσματική λογοδοσία. Από το μέσο όρο της ερώτησης προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν γενικά πως η διαφάνεια στην εκπαιδευτική χρηματοδότηση μια μετρίου επιπέδου σημαντικότητα προϋπόθεση για αποτελεσματική λογοδοσία (MO = 3.0, TA = 1.3).

Πίνακας 4.4

Απόψεις εκπαιδευτικών για διαφάνεια χρηματοδότησης

	1	2	3	4	5	MO	TA
Η διαφάνεια της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί επαρκής;	18.3%	26.3%	24.0%	22.3%	9.1%	2.8	1.2
Οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για τα κονδύλια που λαμβάνει το σχολείο;	13.1%	20.6%	27.4%	25.1%	13.7%	3.1	1.2
Οι Δήμοι πρέπει να παρουσιάζουν με σαφήνεια το πώς κατανέμονται οι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα;	12.0%	25.1%	29.1%	20.0%	13.7%	3.0	1.2
Η διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των σχολείων μειώνει τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης;	17.1%	21.7%	25.7%	20.6%	14.9%	2.9	1.3

Η διαφάνεια στην εκπαιδευτική χρηματοδότηση είναι προϋπόθεση για αποτελεσματική λογοδοσία;	16.6%	20.6%	26.9%	20.6%	15.4%	3.0	1.3
--	-------	-------	-------	-------	-------	-----	-----

4.5. Προτεινόμενες αλλαγές στο σύστημα χρηματοδότησης

Σχετικά με τις αλλαγές που θα μπορούσαν να φανούν σημαντικές στο σύστημα λογοδοσίας και διαφάνειας της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους. Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών προέκυψε πως το 42.9% των εκπαιδευτικών προτείνει την καθιέρωση ετήσιας έκθεσης οικονομικής διαχείρισης από πλευράς σχολείων. Αντίστοιχα, το 25.1% των εκπαιδευτικών προτείνει τη δημιουργία ενός δείκτη διαφάνειας σχολικών δαπανών και το 20.6% των εκπαιδευτικών προτείνει τη δημιουργία ενός θεσμού εκπαιδευτικού ελεγκτή ποιότητας, λογοδοσίας και διαφάνειας. Τέλος, το 11.4% των εκπαιδευτικών ανέφεραν ως απάντηση το «άλλο».

4.6. Έλεγχος διαφορών δημογραφικών χαρακτηριστικών των εκπαιδευτικών

Η επόμενη ανάλυση είχε σκοπό να καταγράψει το κατά πόσο οι απόψεις των εκπαιδευτικών διαφέρουν ως προς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά τους.

Στον Πίνακα 4.5 δίνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης στην οποία συμπεριλήφθηκαν μόνο οι εκπαιδευτικοί που δήλωσαν φύλο (άνδρες και γυναίκες), ενώ οι απαντήσεις της κατηγορίας “δεν γνωρίζω/δεν απαντώ” εξαιρέθηκαν από τον έλεγχο. Η ανάλυση έδειξε πως δεν καταγράφεται καμία στατιστικά σημαντική διαφορά ($p > 0.05$) μεταξύ αντρών και γυναικών εκπαιδευτικών αναφορικά με τις απόψεις τους σχετικά με το ρόλο της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη Δημόσια Διοίκηση και συγκεκριμένα στη διοίκηση των σχολικών μονάδων.

Πίνακας 4.5

Διαφορές απόψεων ανδρών και γυναικών εκπαιδευτικών

	Mann-Whitney U	p
Η χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους στα πλαίσια της συντήρησης ή της ενίσχυσής τους με εξοπλισμό είναι επαρκής;	3301.000	.340
Η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης των πόρων ευθύνεται για τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	3387.500	.499
Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών παίζει ρόλο στην χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	3407.000	.539
Η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα έπρεπε να αυξήσει και την χρηματοδότησή του από τους Δήμους;	3570.500	.925
Η άσκηση πιέσεων από τους εκπαιδευτικούς αλλά και από τους γονείς θα μπορούσε να αυξήσει τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	3459.500	.654
Οι Διευθυντές των σχολείων πρέπει να λογοδοτούν για τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων που λαμβάνουν;	3540.000	.849
Η λογοδοσία των Δήμων προς τις σχολικές μονάδες συμβάλλει στην πιο δίκαιη κατανομή των δημοτικών κονδυλίων για τα σχολεία;	3354.000	.434
Η λογοδοσία των σχολικών μονάδων απέναντι στους Δήμους ενισχύει τη σωστή αξιοποίηση των πόρων;	3255.500	.273
Οι μηχανισμοί λογοδοσίας μεταξύ του Υπουργείου και των Δήμων στα πλαίσια της κρατικής χρηματοδότησης είναι επαρκείς;	3544.000	.859
Η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι επαρκής;	3359.500	.444
Η διαφάνεια της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί επαρκής;	3195.000	.197
Οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για τα κονδύλια που λαμβάνει το σχολείο;	3496.000	.740
Οι Δήμοι πρέπει να παρουσιάζουν με σαφήνεια το πώς κατανέμονται οι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα;	3554.000	.883

Η διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των σχολείων μειώνει τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης;	3501.000	.753
Η διαφάνεια στην εκπαιδευτική χρηματοδότηση είναι προϋπόθεση για αποτελεσματική λογοδοσία;	3363.500	.453

Στον Πίνακα 4.6 δίνονται τα αποτελέσματα του ελέγχου για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς τις σπουδές τους. Για τις ανάγκες της στατιστικής ανάλυσης, οι κατηγορίες του μορφωτικού επιπέδου κωδικοποιήθηκαν σε δύο ομάδες: α) εκπαιδευτικοί με βασικό πτυχίο και β) εκπαιδευτικοί με πρόσθετες σπουδές (μεταπτυχιακό ή/και διδακτορικό). Η συγχώνευση των κατηγοριών μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου πραγματοποιήθηκε λόγω του περιορισμένου αριθμού συμμετεχόντων στην κατηγορία των διδακτορικών σπουδών, ώστε να εξασφαλιστεί επαρκές μέγεθος δείγματος σε κάθε ομάδα και να καταστεί δυνατή η εφαρμογή του μη παραμετρικού ελέγχου Mann-Whitney U, ο οποίος απαιτεί τη σύγκριση δύο ανεξάρτητων ομάδων. Η ανάλυση έδειξε πως δεν καταγράφεται καμία στατιστικά σημαντική διαφορά ($p > 0.05$) μεταξύ εκπαιδευτικών με βασικές σπουδές και εκπαιδευτικών με πρόσθετες σπουδές (μεταπτυχιακό ή και διδακτορικό) αναφορικά με τις απόψεις τους σχετικά με το ρόλο της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη Δημόσια Διοίκηση και συγκεκριμένα στη διοίκηση των σχολικών μονάδων.

Πίνακας 4.6

Διαφορές απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς τις σπουδές τους

	Mann-Whitney U	P
Η χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους στα πλαίσια της συντήρησης ή της ενίσχυσής τους με εξοπλισμό είναι επαρκής;	3517.000	.448
Η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης των πόρων ευθύνεται για τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	3717.500	.891
Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών παίζει ρόλο στην χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	3660.000	.753

Η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα έπρεπε να αυξήσει και την χρηματοδότησή του από τους Δήμους;	3741.000	.948
Η άσκηση πιέσεων από τους εκπαιδευτικούς αλλά και από τους γονείς θα μπορούσε να αυξήσει τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	3710.500	.873
Οι Διευθυντές των σχολείων πρέπει να λογοδοτούν για τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων που λαμβάνουν;	3666.500	.769
Η λογοδοσία των Δήμων προς τις σχολικές μονάδες συμβάλλει στην πιο δίκαιη κατανομή των δημοτικών κονδυλίων για τα σχολεία;	3583.500	.582
Η λογοδοσία των σχολικών μονάδων απέναντι στους Δήμους ενισχύει τη σωστή αξιοποίηση των πόρων;	3562.500	.538
Οι μηχανισμοί λογοδοσίας μεταξύ του Υπουργείου και των Δήμων στα πλαίσια της κρατικής χρηματοδότησης είναι επαρκείς;	3542.500	.499
Η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι επαρκής;	3746.000	.961
Η διαφάνεια της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί επαρκής;	3714.500	.883
Οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για τα κονδύλια που λαμβάνει το σχολείο;	3322.000	.174
Οι Δήμοι πρέπει να παρουσιάζουν με σαφήνεια το πώς κατανέμονται οι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα;	3537.500	.487
Η διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των σχολείων μειώνει τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης;	3326.000	.179
Η διαφάνεια στην εκπαιδευτική χρηματοδότηση είναι προϋπόθεση για αποτελεσματική λογοδοσία;	3655.500	.743

Στη συνέχεια, στον Πίνακα 4.7 δίνονται τα αποτελέσματα του ελέγχου για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς τη συνολική διδακτική τους εμπειρία. Η ανάλυση έδειξε πως δεν καταγράφεται καμία στατιστικά σημαντική διαφορά στις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το ρόλο της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη

δημόσια διοίκηση και συγκεκριμένα στη διοίκηση των σχολικών μονάδων ως προς τη συνολική διδακτική τους εμπειρία. Σε όλες τις συγκρίσεις καταγράφηκε επίπεδο σημαντικότητας p-value άνω του 0.05.

Πίνακας 4.7

Διαφορές απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς τη διδακτική τους εμπειρία

	Kruskal-Wallis H	p
Η χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους στα πλαίσια της συντήρησης ή της ενίσχυσής τους με εξοπλισμό είναι επαρκής;	3.280	.512
Η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης των πόρων ευθύνεται για τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	1.533	.821
Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών παίζει ρόλο στην χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	3.627	.459
Η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα έπρεπε να αυξήσει και την χρηματοδότησή του από τους Δήμους;	5.344	.254
Η άσκηση πιέσεων από τους εκπαιδευτικούς αλλά και από τους γονείς θα μπορούσε να αυξήσει τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	8.287	.082
Οι Διευθυντές των σχολείων πρέπει να λογοδοτούν για τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων που λαμβάνουν;	3.911	.418
Η λογοδοσία των Δήμων προς τις σχολικές μονάδες συμβάλλει στην πιο δίκαιη κατανομή των δημοτικών κονδυλίων για τα σχολεία;	2.229	.694
Η λογοδοσία των σχολικών μονάδων απέναντι στους Δήμους ενισχύει τη σωστή αξιοποίηση των πόρων;	3.127	.537
Οι μηχανισμοί λογοδοσίας μεταξύ του Υπουργείου και των Δήμων στα πλαίσια της κρατικής χρηματοδότησης είναι επαρκείς;	4.062	.398
Η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι επαρκής;	4.044	.400
Η διαφάνεια της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί επαρκής;	2.044	.728

Οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για τα κονδύλια που λαμβάνει το σχολείο;	3.177	.529
Οι Δήμοι πρέπει να παρουσιάζουν με σαφήνεια το πώς κατανέμονται οι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα;	3.906	.419
Η διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των σχολείων μειώνει τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης;	1.236	.872
Η διαφάνεια στην εκπαιδευτική χρηματοδότηση είναι προϋπόθεση για αποτελεσματική λογοδοσία;	.874	.928

Στον Πίνακα 4.8 δίνονται τα αποτελέσματα του ελέγχου για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς την εμπειρία τους σε θέση διευθυντή/ντρια. Η ανάλυση έδειξε πως δεν καταγράφεται καμία στατιστικά σημαντική διαφορά στις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το ρόλο της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη Δημόσια Διοίκηση και συγκεκριμένα στη διοίκηση των σχολικών μονάδων ως προς την εμπειρία τους σε θέση διευθυντή/ντρια. Σε όλες τις συγκρίσεις καταγράφηκε επίπεδο σημαντικότητας p-value άνω του 0.05.

Πίνακας 4.8

Διαφορές απόψεων των εκπαιδευτικών σε θέση διευθυντή/ντριας	Kruskal-Wallis H	p
Η χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους στα πλαίσια της συντήρησης ή της ενίσχυσής τους με εξοπλισμό είναι επαρκής;	4.279	.233
Η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης των πόρων ευθύνεται για τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	.646	.886
Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών παίζει ρόλο στην χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	2.232	.526
Η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα έπρεπε να αυξήσει και την χρηματοδότησή του από τους Δήμους;	1.289	.732

Η άσκηση πιέσεων από τους εκπαιδευτικούς αλλά και από τους γονείς θα μπορούσε να αυξήσει τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	1.431	.698
Οι Διευθυντές των σχολείων πρέπει να λογοδοτούν για τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων που λαμβάνουν;	.230	.973
Η λογοδοσία των Δήμων προς τις σχολικές μονάδες συμβάλλει στην πιο δίκαιη κατανομή των δημοτικών κονδυλίων για τα σχολεία;	1.773	.621
Η λογοδοσία των σχολικών μονάδων απέναντι στους Δήμους ενισχύει τη σωστή αξιοποίηση των πόρων;	1.055	.788
Οι μηχανισμοί λογοδοσίας μεταξύ του Υπουργείου και των Δήμων στα πλαίσια της κρατικής χρηματοδότησης είναι επαρκείς;	2.665	.446
Η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι επαρκής;	5.573	.134
Η διαφάνεια της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί επαρκής;	1.463	.691
Οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για τα κονδύλια που λαμβάνει το σχολείο;	1.192	.755
Οι Δήμοι πρέπει να παρουσιάζουν με σαφήνεια το πώς κατανέμονται οι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα;	1.241	.743
Η διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των σχολείων μειώνει τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης;	3.577	.311
Η διαφάνεια στην εκπαιδευτική χρηματοδότηση είναι προϋπόθεση για αποτελεσματική λογοδοσία;	.336	.953

Τέλος, στον Πίνακα 4.9 δίνονται τα αποτελέσματα του ελέγχου για τη σύγκριση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς την εμπειρία τους σε θέση υποδιευθυντή/ντρια. Η ανάλυση έδειξε δεν καταγράφεται στατιστικά σημαντική διαφορά στις ερωτήσεις: «*Η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα έπρεπε να αυξήσει και την χρηματοδότησή του από τους Δήμους;*» ($p = 0.019$) και «*Η λογοδοσία της*

χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι επαρκής;» ($p = 0.020$).

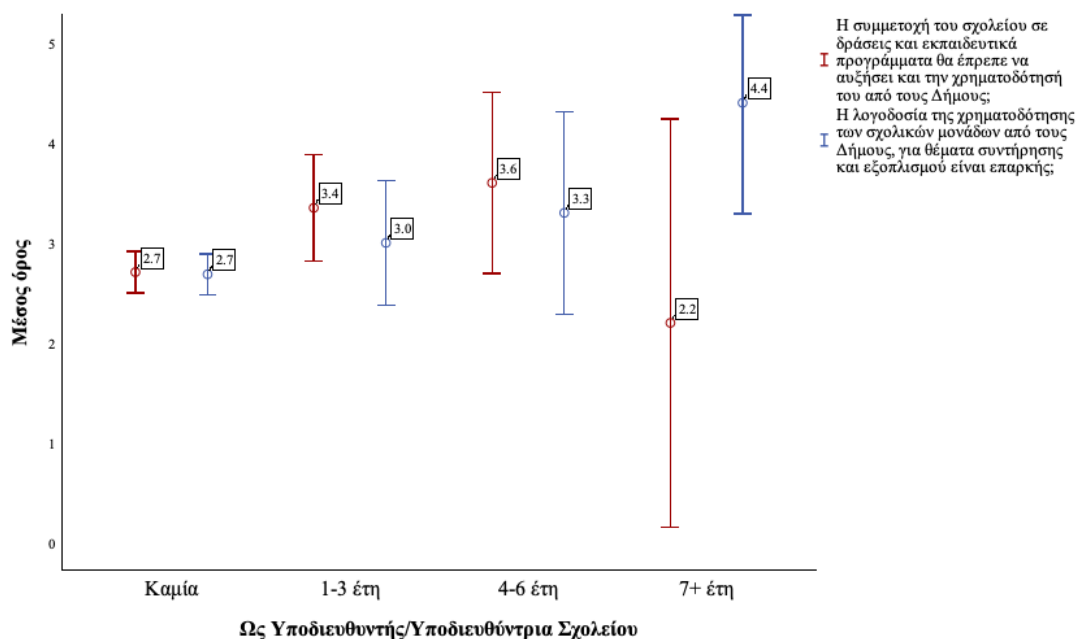
Πίνακας 4.9

Διαφορές απόψεων των εκπαιδευτικών σε θέση υποδιευθυντή/ντριας

	Kruskal-Wallis H	p
Η χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους στα πλαίσια της συντήρησης ή της ενίσχυσής τους με εξοπλισμό είναι επαρκής;	5.741	.125
Η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης των πόρων ευθύνεται για τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	2.759	.430
Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών παίζει ρόλο στην χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	3.252	.354
Η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα έπρεπε να αυξήσει και την χρηματοδότησή του από τους Δήμους;	9.908	.019
Η άσκηση πιέσεων από τους εκπαιδευτικούς αλλά και από τους γονείς θα μπορούσε να αυξήσει τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;	2.592	.459
Οι Διευθυντές των σχολείων πρέπει να λογοδοτούν για τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων που λαμβάνουν;	2.602	.457
Η λογοδοσία των Δήμων προς τις σχολικές μονάδες συμβάλλει στην πιο δίκαιη κατανομή των δημοτικών κονδυλίων για τα σχολεία;	4.451	.217
Η λογοδοσία των σχολικών μονάδων απέναντι στους Δήμους ενισχύει τη σωστή αξιοποίηση των πόρων;	2.900	.407
Οι μηχανισμοί λογοδοσίας μεταξύ του Υπουργείου και των Δήμων στα πλαίσια της κρατικής χρηματοδότησης είναι επαρκείς;	6.019	.111
Η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι επαρκής;	9.871	.020
Η διαφάνεια της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί επαρκής;	1.990	.574

Οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για τα κονδύλια που λαμβάνει το σχολείο;	3.789	.285
Οι Δήμοι πρέπει να παρουσιάζουν με σαφήνεια το πώς κατανέμονται οι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα;	.805	.848
Η διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των σχολείων μειώνει τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης;	1.750	.626
Η διαφάνεια στην εκπαιδευτική χρηματοδότηση είναι προϋπόθεση για αποτελεσματική λογοδοσία;	3.412	.332

Τα αποτελέσματα των συγκρίσεων για τις στατιστικά σημαντικές διαφορές δίνονται στο Διάγραμμα 4.7. Τα αποτελέσματα δείχνουν πως όσοι είχαν προϋπηρεσία ως υποδιευθυντές/ντριες πάνω από 7 έτη αναγνωρίζουν σε μικρότερο βαθμό πως η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι επαρκής. Αντίθετα, όσοι είχαν προϋπηρεσία ως υποδιευθυντές/ντριες πάνω από 7 έτη αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα έπρεπε να αυξηθεί και την χρηματοδότησή του από τους Δήμους. Η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού είναι επαρκής;

Διάγραμμα 4.7

Διαφορές ως προς τα έτη εμπειρίας στη θέση του υποδιευθυντή/ντρια

4.7. Ανακεφαλαίωση

Το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη σε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, εστιάζοντας στις αντιλήψεις τους σχετικά με τη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, καθώς και με τα ζητήματα λογοδοσίας και διαφάνειας που συνδέονται με τη διαχείριση των οικονομικών πόρων. Αρχικά, η αποτύπωση των δημογραφικών στοιχείων έδειξε ότι το δείγμα αποτελείται κυρίως από γυναίκες εκπαιδευτικούς, με ποικίλα επίπεδα σπουδών και σημαντική διαφοροποίηση ως προς τα έτη διδακτικής εμπειρίας, ενώ η πλειονότητα των συμμετεχόντων δεν είχε προηγούμενη διοικητική εμπειρία σε θέσεις διευθυντή ή υποδιευθυντή.

Σε ό,τι αφορά τη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, τα αποτελέσματα ανέδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί δεν θεωρούν υψηλή την διάθεση πόρων, ιδιαίτερα για ζητήματα συντήρησης και εξοπλισμού, ενώ στο ίδιο μήκος κύματος εκφράζουν ενστάσεις σχετικά με την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων, το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών, η συμμετοχή των σχολείων σε δράσεις και η άσκηση πιέσεων από την εκπαιδευτική κοινότητα μπορούν να επηρεάσουν τη χρηματοδότηση.

Αναφορικά με τη λογοδοσία στη διαχείριση των οικονομικών πόρων, τα ευρήματα έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως οι υφιστάμενοι μηχανισμοί λογοδοσίας, τόσο σε επίπεδο σχολικών μονάδων όσο και σε επίπεδο Δήμων και Υπουργείου, λειτουργούν σχετικά μέτρια. Επιπρόσθετα, η διερεύνηση της λογοδοσίας και της διαφάνειας στη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων κατέδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί αξιολογούν τη διαφάνεια ως μέτρια, τόσο όσον αφορά τη σαφήνεια κατανομής των πόρων από τους Δήμους όσο και την πρόσβαση της σχολικής κοινότητας σε σχετικές πληροφορίες. Παράλληλα, εκφράστηκε η άποψη ότι η διαφάνεια συμβάλλει σε έναν ικανοποιητικό, αλλά όχι καθοριστικό, βαθμό στη μείωση φαινομένων κακοδιαχείρισης και στη στήριξη της αποτελεσματικής λογοδοσίας.

Στη συνέχεια παρουσιάστηκαν οι προτάσεις των εκπαιδευτικών για τη βελτίωση του συστήματος λογοδοσίας και διαφάνειας. Μεταξύ αυτών ξεχώρισαν η ανάγκη για θεσμοθέτηση ετήσιων εκθέσεων οικονομικής διαχείρισης από τα σχολεία, η δημιουργία δεικτών διαφάνειας σχολικών δαπανών και η καθιέρωση ανεξάρτητου ελεγκτικού μηχανισμού στον χώρο της εκπαίδευσης.

Τέλος, ο έλεγχος διαφορών με βάση τα δημογραφικά χαρακτηριστικά έδειξε ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι απόψεις των εκπαιδευτικών δεν διαφοροποιούνται στατιστικά σημαντικά ως προς το φύλο, το επίπεδο σπουδών, τη συνολική διδακτική εμπειρία ή την εμπειρία σε θέση διευθυντή. Ωστόσο, εντοπίστηκαν ορισμένες διαφοροποιήσεις που σχετίζονται με την εμπειρία σε θέση υποδιευθυντή, γεγονός που υποδηλώνει ότι η συγκεκριμένη διοικητική εμπειρία ενδέχεται να επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί τη χρηματοδότηση και τη λογοδοσία των σχολικών μονάδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : Συζήτηση – Συμπεράσματα

Τα ευρήματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι οι εκπαιδευτικοί εμφανίζουν συγκρατημένη έως αρνητική στάση απέναντι στο επίπεδο χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους. Περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες θεωρούν ανεπαρκή τη χρηματοδότηση, ιδίως σε τομείς κρίσιμης σημασίας, όπως η συντήρηση των σχολικών κτιρίων και ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός, υποδηλώνοντας ότι οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι δεν επαρκούν για να καλύψουν τις βασικές λειτουργικές ανάγκες των σχολικών μονάδων. Το στοιχείο αυτό αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς οι συγκεκριμένοι τομείς συνδέονται άμεσα με την ποιότητα του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και κατ' επέκταση, με τη μαθησιακή διαδικασία.

Παράλληλα, η χαμηλή μέση βαθμολογία που καταγράφεται στις σχετικές ερωτήσεις της έρευνας ενισχύει τη διαπίστωση ότι οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται τη χρηματοδότηση όχι ως σταθερό και επαρκές εργαλείο στήριξης της σχολικής λειτουργίας, αλλά ως έναν περιορισμένο πόρο που συχνά δεν επαρκεί για την επίτευξη βασικών στόχων. Η αντίληψη αυτή μπορεί να επηρεάζει αρνητικά το αίσθημα ασφάλειας και προγραμματισμού των σχολικών μονάδων, καθώς η αβεβαιότητα ως προς την επάρκεια των πόρων δυσχεραίνει τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό δράσεων και παρεμβάσεων. Επιπλέον, τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι η χρηματοδότηση από τους Δήμους δεν αξιολογείται μόνο ποσοτικά, αλλά και ποιοτικά, καθώς οι εκπαιδευτικοί φαίνεται να λαμβάνουν υπόψη τον τρόπο με τον οποίο οι πόροι κατανέμονται και αξιοποιούνται. Η αίσθηση περιορισμένης επάρκειας ενδέχεται να συνδέεται όχι αποκλειστικά με το ύψος των κονδυλίων, αλλά και με ζητήματα αποτελεσματικής διαχείρισης και έγκαιρης διάθεσης των πόρων. Υπό αυτό το πρίσμα, η χρηματοδότηση δεν αποτελεί απλώς ζήτημα ποσών, αλλά και διοικητικών διαδικασιών και θεσμικών πρακτικών.

Είναι ενδιαφέρον ότι οι εκπαιδευτικοί εμφανίζονται διχασμένοι ως προς το βαθμό στον οποίο η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων επηρεάζει τη δημοτική χρηματοδότηση. Τα ευρήματα της έρευνας καταδεικνύουν έναν εμφανή διχασμό στις απόψεις των συμμετεχόντων ως προς τον ρόλο που διαδραματίζει η αποτελεσματική αξιοποίηση των οικονομικών πόρων στη διαμόρφωση των δημοτικών χρηματοδοτικών αποφάσεων. Από τη μία πλευρά, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό των εκπαιδευτικών πιστεύει ότι η αποτελεσματικότητα στην αξιοποίηση των οικονομικών

πόρων παίζει μικρό ρόλο και δε λαμβάνεται ουσιαστικά υπόψη από τους Δήμους. Από την άλλη πλευρά, ορισμένοι εκπαιδευτικοί τη θεωρούν σημαντικό παράγοντα. Η έντονη ανομοιογένεια στο αποτέλεσμα της έρευνας υποδηλώνει την έλλειψη σαφών κριτηρίων που συνδέουν τις διαδικασίες χρηματοδότησης με τα μετρήσιμα αποτελέσματα της απόδοσης ή της οικονομικής διαχείρισης των σχολικών μονάδων στα πλαίσια ενός κατανοητού πλαισίου αξιολόγησης των χρηματοδοτήσεων των σχολικών μονάδων από τους Δήμους.

Παρόμοιες αντιλήψεις εμφανίζονται σχετικά με την επιρροή του κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου των μαθητών και τη συμμετοχή των σχολείων σε εκπαιδευτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες. Οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην συντριπτική τους πλειοψηφία θεωρούν πως τα σχολεία που εξυπηρετούν μαθητές από ευάλωτα κοινωνικά και οικονομικά περιβάλλοντα δεν λαμβάνουν κάποια αυξημένη οικονομική στήριξη από τους Δήμους. Το εύρημα αυτό δείχνει πως οι αποφάσεις σχετικά με τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους δεν είναι δίκαιες και δεν καθοδηγούνται από δείκτες απόδοσης ή ποιότητας, ενώ επίσης η συγκεκριμένη κατάσταση αναδεικνύει την απουσία μηχανισμών εξισορρόπησης ανισοτήτων μέσω της χρηματοδότησης, σχετικά με το κοινωνικοοικονομικό προφίλ των μαθητών που αποτελεί διεθνώς βασικό δείκτη κατανομής πόρων.

Στο ίδιο μήκος η εικόνα που προκύπτει από τη συμμετοχή των σχολικών μονάδων σε εκπαιδευτικά προγράμματα, που περιλαμβάνουν καινοτόμες δράσεις, είναι παρόμοια με αυτή του κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα των μαθητών του σχολείου. Ειδικότερα, τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι οι δάσκαλοι δεν αντιλαμβάνονται τη συμμετοχή αυτή ως παράγοντα που να επιβραβεύεται οικονομικά από τους Δήμους, γεγονός που ενδέχεται να αποθαρρύνει την ανάπτυξη πρωτοβουλιών και τη συνεχή βελτίωση της εκπαιδευτικής πρακτικής. Επομένως, γίνεται αντιληπτό ότι η απουσία οικονομικών κινήτρων για τα σχολεία που επιδεικνύουν αυξημένη δραστηριοποίηση και οργανωτική επάρκεια ενισχύει την αντίληψη ενός χρηματοδοτικού συστήματος που λειτουργεί με οριζόντια και όχι συγκεκριμένα κριτήρια.

Σχετικά με τη λογοδοσία στη διαχείριση των οικονομικών πόρων των σχολικών μονάδων, τα αποτελέσματα της έρευνας αποτυπώνουν μια γενικότερη

στάση επιφυλακτικότητας εκ μέρους των εκπαιδευτικών. Παρότι αναγνωρίζεται η σημασία της ύπαρξης ισχυρών μηχανισμών λογοδοσίας, τόσο σε επίπεδο σχολικής διοίκησης όσο και σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, ένα αξιοσημείωτο ποσοστό των συμμετεχόντων δεν φαίνεται να πείθεται για την ουσιαστική αποτελεσματικότητά τους στην πράξη. Η αντίληψη αυτή υποδηλώνει ένα χάσμα μεταξύ της θεσμικής πρόβλεψης της λογοδοσίας και της πραγματικής της εφαρμογής στο καθημερινό πλαίσιο λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Επίσης, οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι αν και υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου και απολογισμού, αυτές δεν συμβάλλουν σε ικανοποιητικό βαθμό στη δικαιότερη κατανομή των οικονομικών πόρων. Το εύρημα αυτό ενδέχεται να σχετίζεται με την περιορισμένη σύνδεση των μηχανισμών λογοδοσίας με συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης αναγκών και αποτελεσμάτων. Ως αποτέλεσμα, η λογοδοσία εκλαμβάνεται περισσότερο ως τυπική διαδικασία συμμόρφωσης με διοικητικές απαιτήσεις και λιγότερο ως εργαλείο βελτίωσης της οικονομικής ενίσχυσης της αποδοτικότητας των σχολικών μονάδων. Παράλληλα, η μέτρια αξιολόγηση της σύμβασης της λογοδοσίας στην καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων υποδηλώνει ότι οι εκπαιδευτικοί δεν διαπιστώνουν άμεσες θετικές επιπτώσεις στη σχολική καθημερινότητα. Η απουσία απτών αποτελεσμάτων, όπως η ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής ή η βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των σχολείων, ενδέχεται να ενισχύει τον σκεπτικισμό απέναντι στην αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων μηχανισμών ελέγχου. Υπό αυτή την έννοια, η λογοδοσία δεν γίνεται αντιληπτή ως δυναμικό μέσο αλλαγής, αλλά ως μια διαδικασία περιορισμένης πρακτικής αξίας.

Οι μέσες βαθμολογίες που καταγράφηκαν στις σχετικές ερωτήσεις επιβεβαιώνουν ότι η λογοδοσία υφίσταται σε βασικό επίπεδο στις σχολικές μονάδες, χωρίς ωστόσο να χαρακτηρίζεται από την απαιτούμενη σαφήνεια, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα. Η έλλειψη ξεκάθαρων διαδικασιών, ρόλων και ευθυνών ενδέχεται να περιορίζει τη δυνατότητα ουσιαστικού ελέγχου και απολογισμού, τόσο από τους διευθυντές όσο και από τους αρμόδιους δημοτικούς φορείς. Επιπλέον, η απουσία συστηματικής ανατροφοδότησης προς τη σχολική κοινότητα μπορεί να αποδυναμώσει τον διοικητικό χαρακτήρα της λογοδοσίας.

Τα ευρήματα σχετικά με τη διαφάνεια στη χρηματοδότηση των δημοτικών σχολείων επιβεβαιώνουν και συμπληρώνουν τις παρατηρήσεις που προέκυψαν για τη λογοδοσία, υπογραμμίζοντας την αλληλεξάρτηση των δύο αυτών διαδικασιών στη διοίκηση της εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, ένα σημαντικό ποσοστό των εκπαιδευτικών εμφανίζεται δυσαρεστημένο από το επίπεδο διαφάνειας που εφαρμόζεται στην κατανομή των οικονομικών πόρων από τους Δήμους, ιδιαίτερα σε ότι αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες και τη σαφήνεια με την οποία διανέμονται οι πόροι. Η αντίληψη αυτή, δείχνει σε μεγάλο βαθμό ότι παρά την ύπαρξη θεσμικών διαδικασιών, η πρακτική εφαρμογή τους δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες των σχολικών μονάδων και στην επιθυμία για διαφανή και αμερόληπτη διαχείριση των πόρων.

Η αναγνώριση από τους εκπαιδευτικούς ότι η διαφάνεια μπορεί να μειώσει φαινόμενα κακοδιαχείρισης και να ενισχύσει τη λογοδοσία υποδηλώνει μια θεωρητική αποδοχή της σημασίας της. Ωστόσο, η μέτρια βαθμολογία που αποδίδουν στον πραγματικό αντίκτυπό της καταδεικνύει ότι τα μέτρα διαφάνειας δεν ασκούν ουσιαστική επιρροή στην καθημερινή λογοδοσία των σχολείων. Αυτό το εύρημα μπορεί να αποδοθεί σε διάφορους παράγοντες, όπως για παράδειγμα η έλλειψη πρόσβασης σε δεδομένα και τα ανεπαρκή κριτήρια θεσμικών μηχανισμών. Η αντίληψη αυτή υπογραμμίζει ένα ευρύτερο πρόβλημα θεσμικής ενσωμάτωσης των διαδικασιών διαφάνειας στη λειτουργία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι εκπαιδευτικοί φαίνεται να διακρίνουν την θεωρητική αξία της διαφάνειας αλλά η πρακτική της εφαρμογή παραμένει ανεπαρκής και ασθενώς θεσμοθετημένη. Η μέτρια αποτελεσματικότητα που αποδίδεται στη διαφάνεια αντανακλά την απουσία σταθερών διαδικασιών δημοσιοποίησης πληροφοριών που θα επέτρεπαν δυνητικά σε εκπαιδευτικούς να κατανοούν τον τρόπο που αξιοποιούνται οι διαθέσιμοι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα.

Τα ευρήματα που αφορούν τις προτάσεις των εκπαιδευτικών για βελτίωση του συστήματος λογοδοσίας και διαφάνειας υπογραμμίζουν την επιθυμία τους για θεσμικές και οργανωτικές παρεμβάσεις που θα ενισχύσουν τη διαχείριση των σχολικών πόρων. Οι συγκεκριμένες προτάσεις, όπως η καθιέρωση ετήσιων οικονομικών εκθέσεων, η δημιουργία δεικτών διαφάνειας και η ίδρυση ενός θεσμού εκπαιδευτικού ελέγχου, υποδηλώνουν μια ξεκάθαρη αναγνώριση της ανάγκης για τυποποιημένους και συστηματικούς μηχανισμούς που θα εξασφαλίζουν τη διαφάνεια

και τη λογοδοσία στη σχολική διοίκηση. Η προτίμηση των εκπαιδευτικών για τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις υπογραμμίζει την επιθυμία τους για τακτική πληροφόρηση σχετικά με την διαχείριση των κονδυλίων, κάτι ου θα επιτρέψει καλύτερη παρακολούθηση της κατανομής και αξιοποίησης των πόρων από τους Δήμους. Παράλληλα, η πρόταση για την εισαγωγή δεικτών διαφάνειας αντανακλά την ανάγκη για αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης της χρηματοδότησης, ώστε οι αποφάσεις να βασίζονται σε σαφή και μετρήσιμα στοιχεία, μειώνοντας τις πιθανότητες ανισορροπιών στην κατανομή των πόρων στην εκπαίδευση. Επιπλέον, η δημιουργία ενός ανεξάρτητου φορέα ελέγχου και εποπτείας δείχνει ότι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν απαραίτητη την ύπαρξη θεσμικού μηχανισμού που θα παρακολουθεί τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, διασφαλίζοντας ότι οι διαδικασίες δεν παραμένουν μόνο θεωρητικές αλλά εφαρμόζονται ουσιαστικά στην πράξη.

Η ανάλυση των προτάσεων αυτών δείχνει ότι οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται τη διαφάνεια και τη λογοδοσία όχι ως αφηρημένες έννοιες, αλλά ως εργαλεία που μπορούν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα, τη δικαιοσύνη και την εμπιστοσύνη στο σύστημα χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων. Μέσω της εφαρμογής τέτοιων μέτρων, θα είναι δυνατόν να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο που θα εξασφαλίζει καλύτερη κατανομή των πόρων, μεγαλύτερη σαφήνεια στις διαδικασίες και αυξημένη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων, με τελικό στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της σχολικής διοίκησης. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονιστεί ότι οι προτάσεις αυτές αποτελούν σαφή ένδειξη ότι οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν την ανάγκη για ενεργή θεσμική υποστήριξη των διαδικασιών διαφάνειας και λογοδοσίας, ώστε να μετατραπουν από θεωρητικές αρχές σε πρακτικά εργαλεία διοίκησης που θα ενισχύουν την εμπιστοσύνη και την αποδοτικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος.

Παρά τα σημαντικά αποτελέσματα που προέκυψαν από αυτή τη μελέτη, θα πρέπει να καταγραφούν και οι περιορισμοί της. Πρώτον, η έρευνα βασίζεται αποκλειστικά στις απόψεις των εκπαιδευτικών, οι οποίες μπορεί να επηρεάζονται από προσωπικές εμπειρίες, υποκειμενικές κρίσεις ή ατομικές προσδοκίες σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία των σχολικών μονάδων ή των διευθυντών. Ως αποτέλεσμα, τα ευρήματα αντανακλούν αντιληπτά και όχι αντικειμενικά στοιχεία στο υπό μελέτη θέμα. Δεύτερον, η μελέτη εστιάζει αποκλειστικά στις απόψεις των εκπαιδευτικών, και δεν καταγράφει τις απόψεις

άλλων εμπλεκομένων, όπως οι δημοτικοί υπάλληλοι, οι γονείς και οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας. Η μη καταγραφή και αξιολόγηση αυτών των απόψεων περιορίζει την γενικευσιμότητα και την αξιοπιστία των ευρημάτων. Τέλος, στην έρευνα δεν συμπεριλήφθηκαν αντικειμενικά οικονομικά δεδομένα (π.χ. πραγματικές εκθέσεις δαπανών ή αποτελέσματα ελέγχων). Αυτό περιορίζει τη δυνατότητα σύγκρισης των απόψεων των εκπαιδευτικών με τα πραγματικά επίπεδα χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων και τις πρακτικές διαφάνειας και λογοδοσίας που εφαρμόζονται.

Μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τους προαναφερθέντες περιορισμούς. Μια πρόταση προς μελλοντική διερεύνηση θα ήταν η συμπερίληψη και άλλων συμμετεχόντων (όπως δημοτικοί φορείς, γονείς και υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής) προκειμένου να καταγραφεί μια πιο ολοκληρωμένη των μηχανισμών διοίκησης, διαφάνειας και λογοδοσίας και των πρακτικών χρηματοδότησης στις σχολικές μονάδες. Επιπλέον, μια άλλη πρόταση προς μελλοντική διερεύνηση αφορά την μελέτη οικονομικών και λοιπών δεδομένων (όπως οι εκθέσεις/ προϋπολογισμοί, ευρήματα ελέγχων ή τα κριτήρια κατανομής χρηματοδότησης). Η σύγκριση αυτών των δεδομένων με τις απόψεις των εκπαιδευτικών θα μπορούσε να βοηθήσει στον εντοπισμό αποκλίσεων μεταξύ των επίσημων διαδικασιών και των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών.

Η ανάλυση των ευρημάτων της έρευνας αποκαλύπτει μια γενική αίσθηση μέτριας έως χαμηλής ικανοποίησης των εκπαιδευτικών σχετικά με τη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από τους Δήμους. Πάνω από τους μισούς εκπαιδευτικούς θεωρούν ότι τα κονδύλια για συντήρηση και εξοπλισμό είναι ανεπαρκή, ενώ μόνο μια μειοψηφία τα αξιολογεί ως πολύ επαρκή, υποδεικνύοντας ένα χάσμα μεταξύ των σχολικών αναγκών και της διαθέσιμης οικονομικής υποστήριξης. Παράλληλα, παρατηρείται διχογνωμία ως προς τον ρόλο της αποτελεσματικής αξιοποίησης των πόρων στη χρηματοδότηση, γεγονός που υποδηλώνει έλλειψη σαφών και διαφανών κριτηρίων σύνδεσης χρηματοδότησης και απόδοσης. Αντίστοιχα, οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι ούτε το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών ούτε η συμμετοχή των σχολείων σε εκπαιδευτικά προγράμματα επηρεάζουν σημαντικά την κατανομή των πόρων, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι αποφάσεις χρηματοδότησης δεν βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια ή δείκτες ποιότητας.

Όσον αφορά τη λογοδοσία, τα ευρήματα δείχνουν μια επιφυλακτική στάση των εκπαιδευτικών. Παρά την αναγνώριση της σημασίας της λογοδοσίας από διευθυντές και Δήμους, μεγάλο μέρος του δείγματος θεωρεί ότι οι μηχανισμοί δεν συμβάλλουν επαρκώς στη δικαιότερη κατανομή των κονδυλίων ή στη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων, υποδεικνύοντας περιορισμένη αποτελεσματικότητα και σαφήνεια στην εφαρμογή τους. Παρόμοια είναι τα αποτελέσματα σχετικά με τη διαφάνεια υπογραμμίζοντας τις αδυναμίες στην πρόσβαση σε πληροφορίες και στην κατανόηση της κατανομής των πόρων. Ενώ αναγνωρίζεται ότι η διαφάνεια μπορεί να μειώσει την κακοδιαχείριση και να ενισχύσει τη λογοδοσία, ο αντιληπτός αντίκτυπός της παραμένει μέτριος, γεγονός που υποδηλώνει ανεπαρκή θεσμική υποστήριξη των μέτρων αυτών.

Τέλος, οι προτάσεις των εκπαιδευτικών αναδεικνύουν την ανάγκη για θεσμικές βελτιώσεις, όπως η καθιέρωση ετήσιων οικονομικών εκθέσεων, η εισαγωγή δεικτών διαφάνειας και η δημιουργία ανεξάρτητου φορέα εκπαιδευτικού ελέγχου. Οι προτάσεις αυτές δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται τη διαφάνεια και τη λογοδοσία ως πρακτικά εργαλεία που μπορούν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα, τη δικαιοσύνη και την εμπιστοσύνη στη σχολική διοίκηση, διασφαλίζοντας καλύτερη κατανομή πόρων και συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο

«Διαφάνεια και Λογοδοσία στα Σχολεία: Ερωτηματολόγιο για Εκπαιδευτικούς»

Σας προσκαλώ να συμμετάσχετε σε αυτό το σύντομο ερωτηματολόγιο για τη διαφάνεια και τη λογοδοσία ως προς τη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από τους Δήμους. Οι απαντήσεις σας θα παραμείνουν ανώνυμες και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για ερευνητικούς σκοπούς. Η συμπλήρωση διαρκεί περίπου 5 λεπτά. Σας ευχαριστώ πολύ για τη συμμετοχή σας!

A. Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο*

- Άνδρας
- Γυναίκα
- Άλλο / Δεν επιθυμώ να απαντήσω

2. Σπουδές*

- Βασικό Πτυχίο ΑΕΙ
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Εκπαίδευσης
- Διδακτορικό Δίπλωμα

3. Διδακτική εμπειρία στη σχολική εκπαίδευση (σε έτη)*

- 0–5 έτη
- 6–10 έτη
- 11–15 έτη
- 16–20 έτη
- 21+ έτη

4. Διοικητική εμπειρία στη σχολική εκπαίδευση (σε έτη)*

α) Ως Διευθυντής/Διευθύντρια Σχολείου

- 1-3 έτη
- 4-6 έτη
- 7+ έτη
- Καμία

β) Ως Υποδιευθυντής/Υποδιευθύντρια Σχολείου

- 1-3 έτη
- 4-6 έτη
- 7+ έτη
- Καμία

B. Χρηματοδότηση Εκπαίδευσης

Οι παρακάτω ερωτήσεις διατίθενται προς απάντηση με τη μορφή της κλίμακας Likert. Παρακαλώ αξιολογήστε κάθε ερώτηση χρησιμοποιώντας την παρακάτω κλίμακα:

- 1 = Καθόλου
2 = Λίγο
3 = Αρκετά
4 = Πολύ
5 = Παρά πολύ

Αν θεωρείτε ότι:

1. Η χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους στα πλαίσια της συντήρησης ή της ενίσχυσής τους με εξοπλισμό είναι επαρκής;*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

2. Η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης των πόρων ευθύνεται για τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

3. Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών παίζει ρόλο στη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

4. Η συμμετοχή του σχολείου σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα θα έπρεπε να αυξήσει και τη χρηματοδότησή του από τους Δήμους;*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

5. Η άσκηση πιέσεων από τους εκπαιδευτικούς αλλά και από τους γονείς θα μπορούσε να αυξήσει τη χρηματοδότηση των σχολείων από τους Δήμους;*

	1	2	3	4	5	
--	---	---	---	---	---	--

Καθόλου

Πάρα πολύ

Γ. Λογοδοσία στη διαχείριση των οικονομικών πόρων των σχολείων

Αν θεωρείτε ότι:

1. Οι Διευθυντές των σχολείων πρέπει να λογοδοτούν για τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων που λαμβάνουν;*

1 2 3 4 5

Καθόλου

Πάρα πολύ

2. Η λογοδοσία των Δήμων προς τις σχολικές μονάδες συμβάλλει στην πιο δίκαιη κατανομή των δημοτικών κονδυλίων για τα σχολεία;*

1 2 3 4 5

Καθόλου

Πάρα πολύ

3. Η λογοδοσία των σχολικών μονάδων απέναντι στους Δήμους ενισχύει τη σωστή αξιοποίηση των πόρων ;*

1 2 3 4 5

Καθόλου

Πάρα πολύ

4. Οι μηχανισμοί λογοδοσίας μεταξύ του Υπουργείου και των Δήμων στα πλαίσια της κρατικής χρηματοδότησης είναι επαρκείς;*

1 2 3 4 5

Καθόλου

Πάρα πολύ

5. Η λογοδοσία της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί επαρκής;*

1 2 3 4 5

Καθόλου

Πάρα πολύ

Δ. Διαφάνεια στη χρηματοδότηση των σχολικών μονάδων από τους Δήμους

Αν θεωρείτε ότι:

1. Η διαφάνεια της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους, για θέματα συντήρησης και εξοπλισμού μπορεί να χαρακτηριστεί επαρκής;*

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

2. Οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για τα κονδύλια που λαμβάνει το σχολείο;*

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

3. Οι Δήμοι πρέπει να παρουσιάζουν με σαφήνεια το πώς κατανέμονται οι πόροι σε κάθε σχολική μονάδα;*

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

4. Η διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση των σχολείων μειώνει τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης;*

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

5. Η διαφάνεια στην εκπαιδευτική χρηματοδότηση είναι προϋπόθεση για αποτελεσματική λογοδοσία;*

1 2 3 4 5

Καθόλου Πάρα πολύ

E. Ερωτήσεις ανοιχτής απάντησης

1. Ποια αλλαγή θα μπορούσε να φανεί σημαντική στο σύστημα λογοδοσίας και διαφάνειας της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους;*

- Καθιέρωση ετήσιας έκθεσης οικονομικής διαχείρισης από πλευράς σχολείων
- Δείκτης Διαφάνειας σχολικών δαπανών
- Εκπαιδευτικός Ελεγκτής ποιότητας λογοδοσίας και διαφάνειας
- Άλλη

2. Προτείνετε αλλαγές στο σύστημα λογοδοσίας και διαφάνειας της χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων από τους Δήμους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Ανδρικόπουλος, Β. Π., & Υφαντή, Α. Α. (2024). Νέα Δημόσια Διοίκηση και εθνικές αξιολογήσεις στη σχολική εκπαίδευση: Το παράδειγμα χωρών-μελών του ΟΟΣΑ και της ΕΕ. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 77.

Κατσαρός, Ι. (2008). *Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αθήνα.

Λαδή, Σ., & Νταλάκου, Β. Π. (2014). *Ανάλυση δημόσιας πολιτικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Λαμπροπούλου, Μ. (2019). Η αλλαγή οργανωτικών προτύπων στη δημόσια διοίκηση: Η μεταρρύθμιση (;) των γραφειοκρατικών δομών σε συνθήκες δημοσιονομικής προσαρμογής. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 45, 148–180.
<https://doi.org/10.12681/hpsa.22317>

Μιχιώτης, Α. (2021). Λογοδοσία και Δημόσια Διοίκηση. *Επιθεώρηση Δημόσιας Διοίκησης*, 1(1), 102–114. <https://www.lawjournals.unic.ac.cy/index.php/pareview102>

Σωτηρόπουλος, Δ. Α. (2021). *Η δημόσια διοίκηση στην εποχή μετά τον κορωνοϊό*. Διανέοσις, Οργανισμός Έρευνας και Ανάλυσης.

Σωτηρόπουλος, Δ. Α. (2022). Η ελληνική δημόσια διοίκηση σήμερα: Χαρακτηριστικά και προβλήματα. *Επιθεώρηση Δημόσιας Διοίκησης*, 2(1).

Ξένα

Alnahdi, G. H., Goldan, J., & Schwab, S. (2021). *Psychometric properties and Rasch validation of the teachers' version of the Perception of Resources Questionnaire*. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.633801>

Androniceanu, A. (2021). Transparency in public administration as a challenge for a good democratic governance. *Administratie si management public*, 36, 149–164. <https://doi.org/10.24818/amp/2021.36-09>

Apostolou, M., Koustourakis, G., Stellakis, N., & Lavidas, K. (2021). *Investigation of perceptions and practices of kindergarten and first grade primary school teachers concerning their cooperation for the enhancement of literacy*. *Mediterranean Journal of Education*, 1(1), 15-30. <https://pasithee.library.upatras.gr/mje/article/view/3401>

- Bryson, J. M., Crosby, B. C., & Bloomberg, L. (2015). *Public value and public administration*. Georgetown University Press.
- Cuadrado-Ballesteros, B., Ríos, A., & Guillamón, M. (2023). Transparency in public administrations: a structured literature review. *Journal of Public Budgeting Accounting & Financial Management*, 35(5), 537–567. <https://doi.org/10.1108/jpbafm-10-2022-0158>
- Gherardi, L., Linsalata, A. M., Gagliardo, E. D., & Orelli, R. L. (2021). Accountability and Reporting for Sustainability and Public Value: Challenges in the Public sector. *Sustainability*, 13(3), 1097. <https://doi.org/10.3390/su13031097>
- Grammatikopoulos, V., Kouli, O., & Tsitskari, E. (2023). *Impact of Teachers' Demographics on Total Quality Management Parameters — The Case of Primary Education*. *Education Sciences*, 13(7), 679. <https://www.mdpi.com/2227-7102/13/7/679>
- Kalimeri, V. (2018). *The Kallikrates vs the Kapodistrias Reforms in Greece: A Story of Moderate Success*. *Politics in Central Europe*, 14(1), 65–76. <https://doi.org/10.2478/pce-2018-0003>
- Kalofonos, H. (2024). Education in Greece: Opportunities, disparities & social mobility. *Medium*. <https://medium.com>
- Kelly, M. (1999). *Openness and transparency in governance: Challenges and opportunities*. Maastricht: European Institute of Public Administration.
- Kotoulas, I. E. (2025). Greece's educational challenges. *Monthly Briefing*, 1(1).
- Kurtz, H. (2023). *Teacher & Administrator Perceptions About K-12 Education Finance: Allvue's First Annual Education Finance Survey*. EdWeek Research Center. Retrieved from <https://www.edweek.org/research-center/reports/teacher-administrator-perceptions-about-k-12-education-finance>
- Lyrio, M. V. L., Lunkes, R. J., & Taliani, E. T. C. (2018). Thirty years of studies on transparency, accountability, and corruption in the public sector: the state of the art and opportunities for future research. *Public Integrity*, 20(5), 512–533. <https://doi.org/10.1080/10999922.2017.1416537>
- Marmouta, E., Kapsalis, A., & Galani, A. (2025). *Primary School Teachers' Attitudes Towards Oral and Written Language Assessment in the Greek Educational Context*. *European Journal of Education Studies*, 12(7). <https://oapub.org/edu/index.php/ejes/article/view/6079>
- McNamara, G., Skerritt, C., O'Hara, J., O'Brien, S., & Brown, M. (2021). For improvement, accountability, or the economy? Reflecting on the purpose(s) of school

- self-evaluation in Ireland. *Journal of Educational Administration & History*, 54(2), 158–173. <https://doi.org/10.1080/00220620.2021.1985439>
- McSwite, O. C. (1997). *Legitimacy in public administration: A discourse analysis*. SAGE.
- Mulgan, R. (2012). *Transparency and public sector performance* (Occasional Paper No. 1). Crawford School of Public Policy, Australian National University.
- Naidu, S. P. (2005). *Public administration: Concepts and theories*. New Age International.
- Papadopoulos, K., Kouli, O., Tsitskari, E., & Grammatikopoulos, V. (2022). *Measurement of Total Quality Management in Greek Education: A Pilot Research*. *Inquiries in Sport & Physical Education*, 20 (1), 26–40. <https://journals.lib.uth.gr/index.php/inquiries/article/view/1572>
- Penderi, E., & Kokouvinou, M. (2019). *Greek Primary School Teachers' Reported Practices Concerning the Implementation of Culturally Responsive Teaching: The Culturally Responsive Practices Questionnaire (CRPQ)*. *World Journal of Educational Research*, 6(2). <https://www.scholink.org/ojs/index.php/wjer/article/view/1992>
- Raadschelders, J. C. N. (2011). *Public administration: The interdisciplinary study of government*. Oxford University Press.
- Saima & H. Mussarat, (2023). *Teachers' Perceptions about School Infrastructure at the Elementary Level in Punjab*. *Pakistan Languages and Humanities Review*, 7(4), 252–265. [https://doi.org/10.47205/plhr.2023\(7-IV\)22](https://doi.org/10.47205/plhr.2023(7-IV)22)
- Sandu, A. (2016). Openness and transparency in public administration. *European Journal of Business and Social Sciences*, 5(2). <http://www.ejbss.com/recent.aspx->
- Slusariuc, G. C. (2018). Corruption and transparency in public administration. *Annals of the University of Petroșani, Economics*, 18(2), 185–192.
- Snellen, I. Th. M., & van de Donk, W. B. H. J. (1998). *Public administration in an information age: A handbook*. IOS Press.
- Tria, G., & Valotti, G. (2012). *Reforming the public sector: How to achieve better transparency, service, and leadership*. Rowman & Littlefield.
- Yasin, H., & Mokhtar, M. (2022). Practices of Accountability and Transparency in Financial Management among Secondary School Principals. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 12(9). <https://doi.org/10.6007/ijarbss/v12-i9/14803>

Zumofen, R. (2016). *Public accountability – A summary analysis* (Working Paper de l'IDHEAP 4/2016). Unité Management public et marketing, Université de Lausanne. Ανακτήθηκε από <https://serval.unil.ch>

Διαδικτυακοί Τόποι

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2020). *Financing of inclusive education systems in Greece*. <https://www.european-agency.org/country-information/greece/financing-of-inclusive-education-systems>

Eurydice. (2025, June 11). *Early childhood and school education funding: Greece*. Eurydice Network. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-and-school-education-funding-60_en

Το Βήμα. (2024, Ιούλιος). *Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα σε κρίση: Κενά σε υποδομές, υποχρηματοδότηση*. Το Βήμα. Ανακτήθηκε από <https://www.tovima.com/society/greek-education-system-in-crisis-infrastructure-gaps-underfunding/>

Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ). (2022, 18 Νοεμβρίου). *Μελέτη για νέο σύστημα κατανομής ΚΑΠ* [PDF]. ΚΕΔΕ.

Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ). (2022). *Τα οικονομικά των Δήμων και η εκτίναξη του ενεργειακού κόστους*. ΚΕΔΕ.

Υπουργείο Εσωτερικών (Α.Τ. Νομοθετικής Υπευθυνότητας). (2019). *Απάντηση σχετικά με τις αρμοδιότητες των Σχολικών Επιτροπών και τη διαχείριση πόρων*. [28001/Σ.7532/15-04-19/Υπουργείο Εσωτερικών/Α.Τ. Νομοθετικής Πρωτοβουλίας & Κοινοβουλευτικού Ελέγχου](https://www.ypurgioeswterikon.gr/28001/Σ.7532/15-04-19/Υπουργείο_Εσωτερικών/Α.Τ._Νομοθετικής_Πρωτοβουλίας_&_Κοινοβουλευτικού_Ελέγχου)

Υπουργείο Οικονομικών. (2023). Προϋπολογισμός Επιδόσεων 2023 – Αναλυτικός Λογαριασμός (€) [PDF]. Παράγραφος C2310401004 – Επιχορήγηση σε ΟΤΑ α' βαθμού για σχολικές επιτροπές και σχολεία.